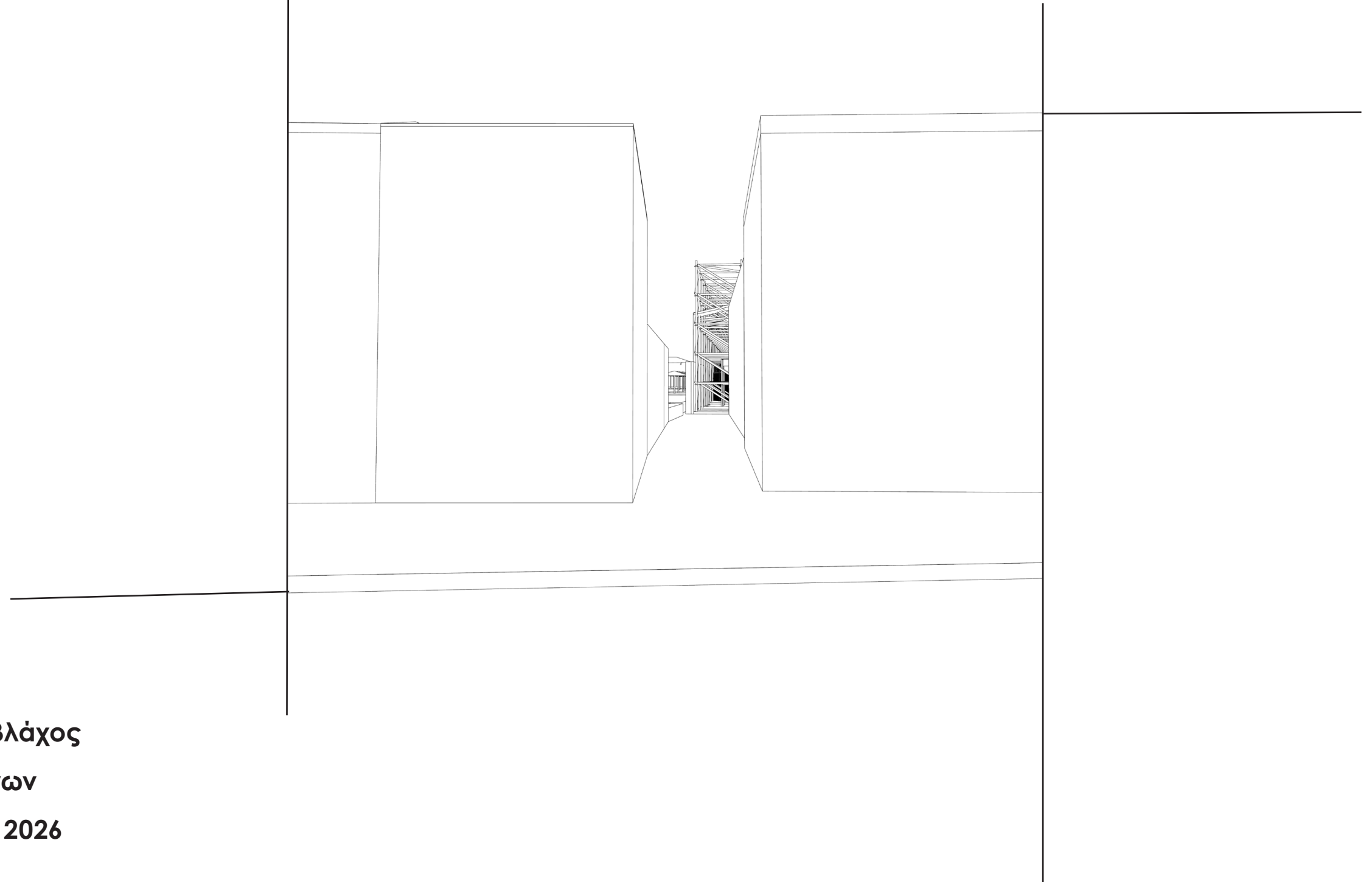

Επανάχρηση της λαϊκής αγοράς του Αγίου Νικολάου στα Ιωάννινα

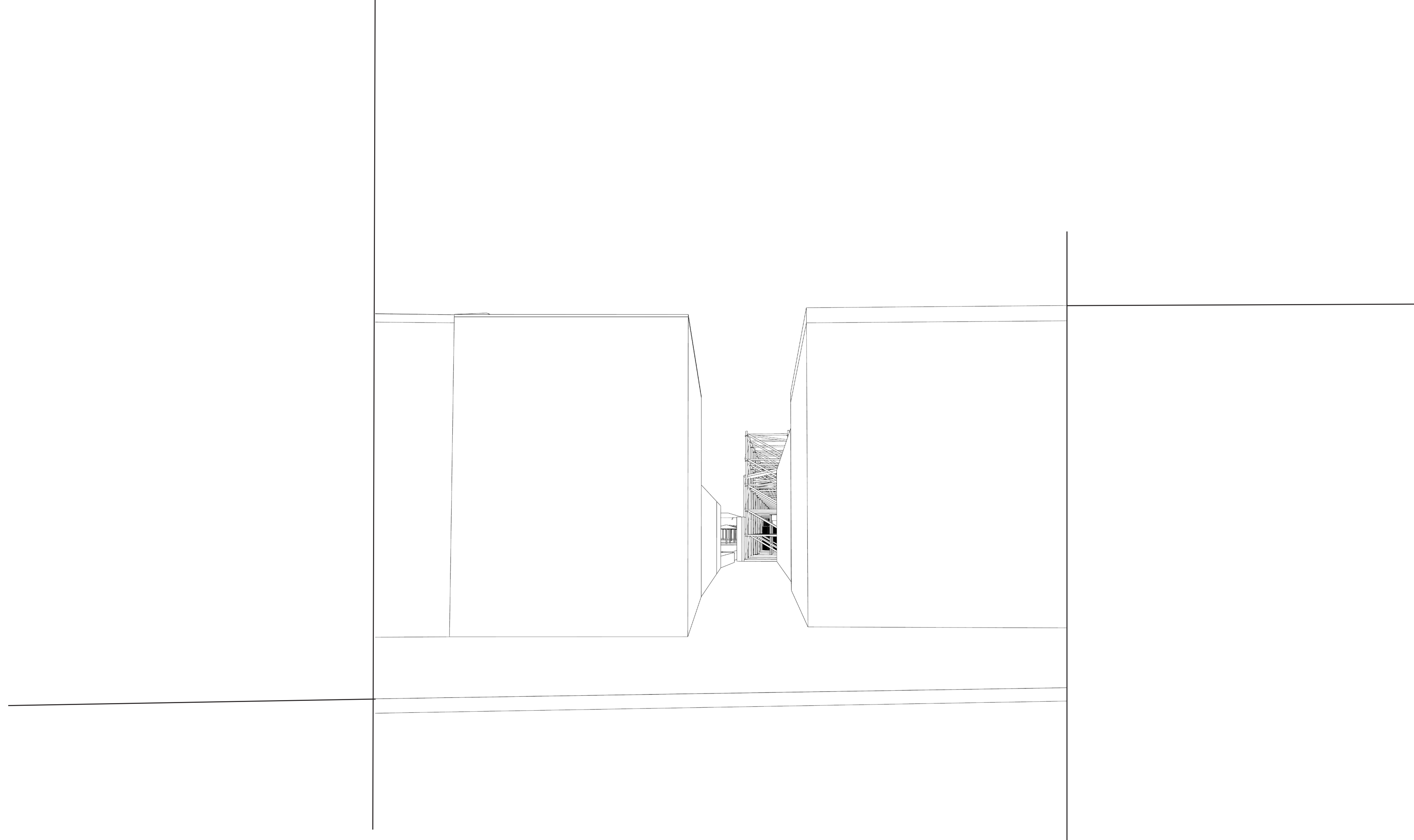

Ευστρατία Κούση

Επιβλέπων: Ιωάννης Βλάχος

Πανεπιστήμιο Ιωαννίνων

Διπλωματική εργασία 2026

Περίληψη

Η διπλωματική εργασία προτείνει την επανάχρηση της λαϊκής αγοράς του Αγίου Νικολάου, με στόχο την επαναφορά της στους πολίτες ως ενεργού δημόσιου χώρου κοινωνικής συνάντησης, εμπορίου και πολιτιστικής έκφρασης. Η αγορά βρίσκεται στην οδό Ανεξαρτησίας, έναν ιστορικό άξονα που συνδέει το εμπορικό κέντρο της πόλης με τη λίμνη και αποτελεί βασική διαδρομή πεζών.

Η οδός Ανεξαρτησίας υπήρξε στο παρελθόν ένας από τους σημαντικότερους εμπορικούς δρόμους των Βαλκανίων, με στοές, καταστήματα και εργαστήρια. Στην περιοχή αναπτύχθηκαν διαχρονικά παζάρια και λαϊκές αγορές, ενώ αποτελούσε σημείο συνύπαρξης χριστιανικών, μουσουλμανικών και εβραϊκών κοινοτήτων. Μετά την πυρκαγιά του 1859, η εμπορική δραστηριότητα μεταφέρθηκε σε άλλους άξονες, με αποτέλεσμα η περιοχή να χάσει σταδιακά την εμπορική και κοινωνική της ταυτότητα.

Η εργασία αναδεικνύει τη σημασία της αγοράς ως θεμελιώδους στοιχείου της αστικής ζωής. Από την αρχαιότητα έως τα ανατολίτικα παζάρια, η αγορά δεν λειτουργούσε μόνο ως χώρος εμπορικών συναλλαγών, αλλά και ως τόπος κοινωνικής συναναστροφής, πολιτιστικής έκφρασης και διαμόρφωσης της συλλογικής μνήμης. Στη σύγχρονη εποχή, η υπερκατανάλωση, η διαφήμιση και η αποδυνάμωση των δημόσιων χώρων έχουν περιορίσει την ουσιαστική ανθρώπινη επικοινωνία.

Η πρόταση επιδιώκει να αποκαταστήσει αυτή τη χαμένη κοινωνικότητα, δημιουργώντας έναν ανοιχτό χώρο όπου άνθρωποι διαφορετικών κοινωνικών και πολιτισμικών ομάδων θα μπορούν να συναντώνται, να αλληλεπιδρούν και να προμηθεύονται αγαθά πρώτης ανάγκης.

Η αγορά του Αγίου Νικολάου αποτελεί σημαντικό στοιχείο της ιστορικής μνήμης της πόλης. Υπήρξε η πρώτη οργανωμένη δημοτική αγορά, η οποία λειτούργησε το 1930, ενώ για δεκαετίες αποτέλεσε σημείο συνάντησης, μικροεπαγγελματικής δραστηριότητας και κοινωνικής ζωής.

Στην περιοχή διακρίνονται τρία ιστορικά στρώματα: το οθωμανικό παζάρι και οι εμπορικές στοές του 17ου έως 19ου αιώνα, η οργανωμένη δημοτική αγορά της περιόδου 1930-1970 και η μετέπειτα συνύπαρξη μικροεμπορίου και κοινωνικών δράσεων από το 1980 έως το 2000.

Ο σχεδιασμός βασίζεται στη θεωρία του Bernard Tschumi και οργανώνεται σε τρία συστήματα: το concept, το περιέχον και το περιεχόμενο.

Τελικός στόχος της πρότασης είναι η δημιουργία ενός δημόσιου χώρου που θα ενισχύει την τοπική παραγωγή, τη βιώσιμη κατανάλωση και την ουσιαστική ανθρώπινη επαφή, επαναφέροντας τη λαϊκή αγορά στον πυρήνα της κοινωνικής ζωής της πόλης.

Ευχαριστώ πολύ τον επιβλέποντά μου κ. Ιωάννη Βλάχο για την
καθοδήγηση, την αφοσίωση και την υποστήριξη.

Διπλωματική Εργασία
Ιωάννινα, Ιούνιος 2026
Πανεπιστήμιο Ιωαννίνων
Πολυτεχνική Σχολή
Τμήμα Αρχιτεκτόνων Μηχανικών
Φοιτήτρια: Ευστρατία (Φαίη) Κούση, ΑΜ: 348
Επιβλέπων: Ιωάννης Βλάχος

Περιεχόμενα

Εισαγωγή

σελ. 10

Τυπολογία Αγοράς

σελ. 14

Ιστορικά

σελ. 14

Baudrillard

σελ. 17

Αγορά Αγίου Νικολάου

σελ. 18

Αποτύπωση

σελ. 20

Bernard Tschumi

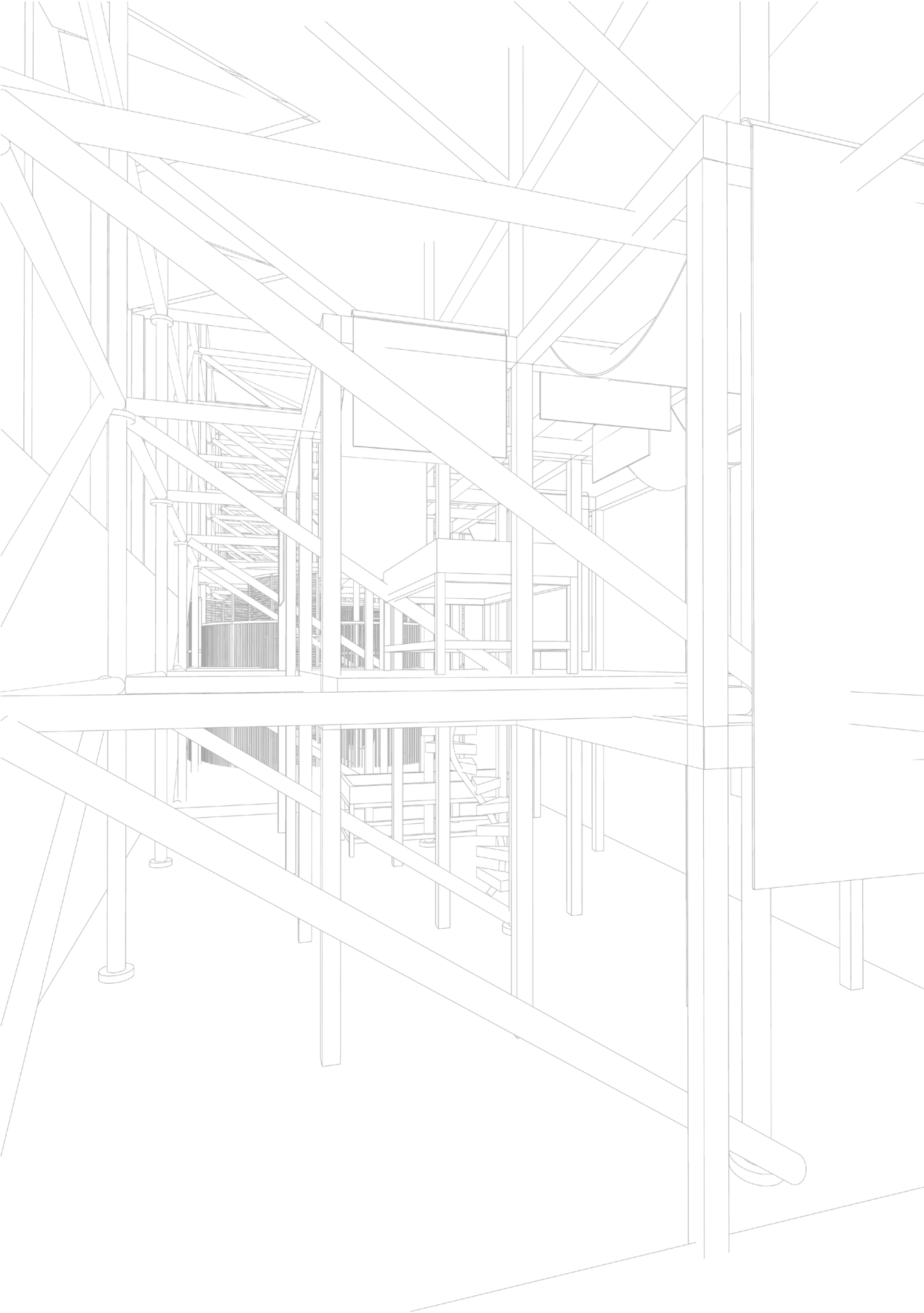
σελ. 28

Πρόταση

σελ. 32

Βιβλιογραφία

σελ. 51

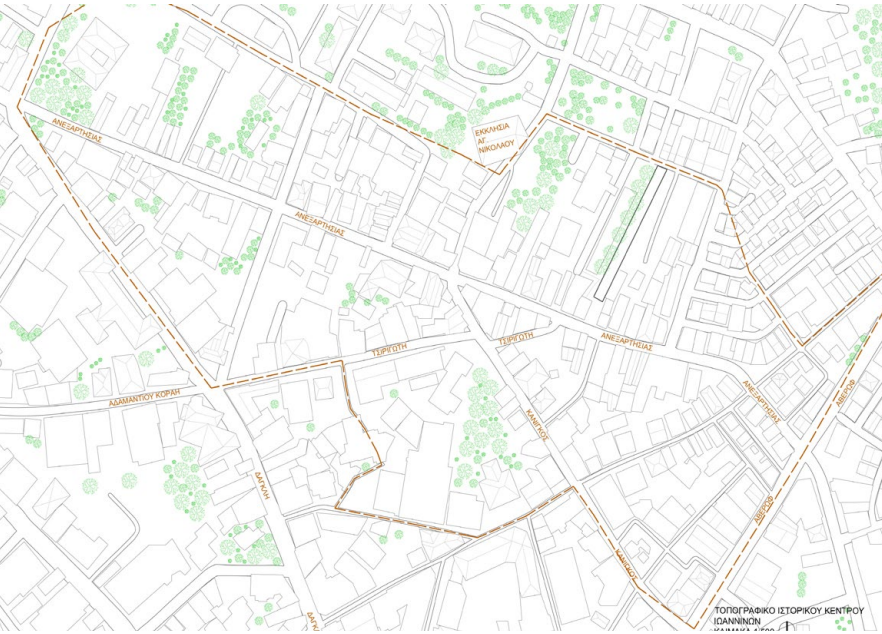
Εικόνα 1, αγορά Αγίου Νικολάου σήμερα

Διάγραμμα δημόσιου περάσματος που συνδέει την πόλη με την λίμνη

Διάγραμμα Στοών

Διάγραμμα ορίων παζαριού

Η παρούσα διπλωματική εργασία επιδιώκει να προτείνει έναν τρόπο ώστε να δοθεί πάλι τους πολίτες η λαϊκή αγορά του Αγίου Νικολάου. Η λαϊκή αγορά του Αγίου Νικολάου βρίσκεται πάνω στην οδό Ανεξαρτησίας. Αποτελεί πέρασμα που συνδέει το ιστορικό αυτό κομμάτι της πόλης με το ΕΚΑΒ και στη συνέχεια με την λίμνη. Η οδός Ανεξαρτησίας αποτελούσε έναν από τους σημαντικότερους εμπορικούς δρόμους στα βελκάνια με τις στοές, τα ισόγεια καταστήματα και τα εργαστήριά της. Γενικά σε αυτή την τοποθεσία έχουν καταγραφεί αρκετά επίπεδα εμπορικής δραστηριότητας με τα παζάρια έξω από το κάστρο και τις λαϊκές αγορές. Τα όρια από τις πηγές δεν είναι ξεκάθαρα και σαφή, έχουν σχεδιαστεί κατά προσέγγιση.

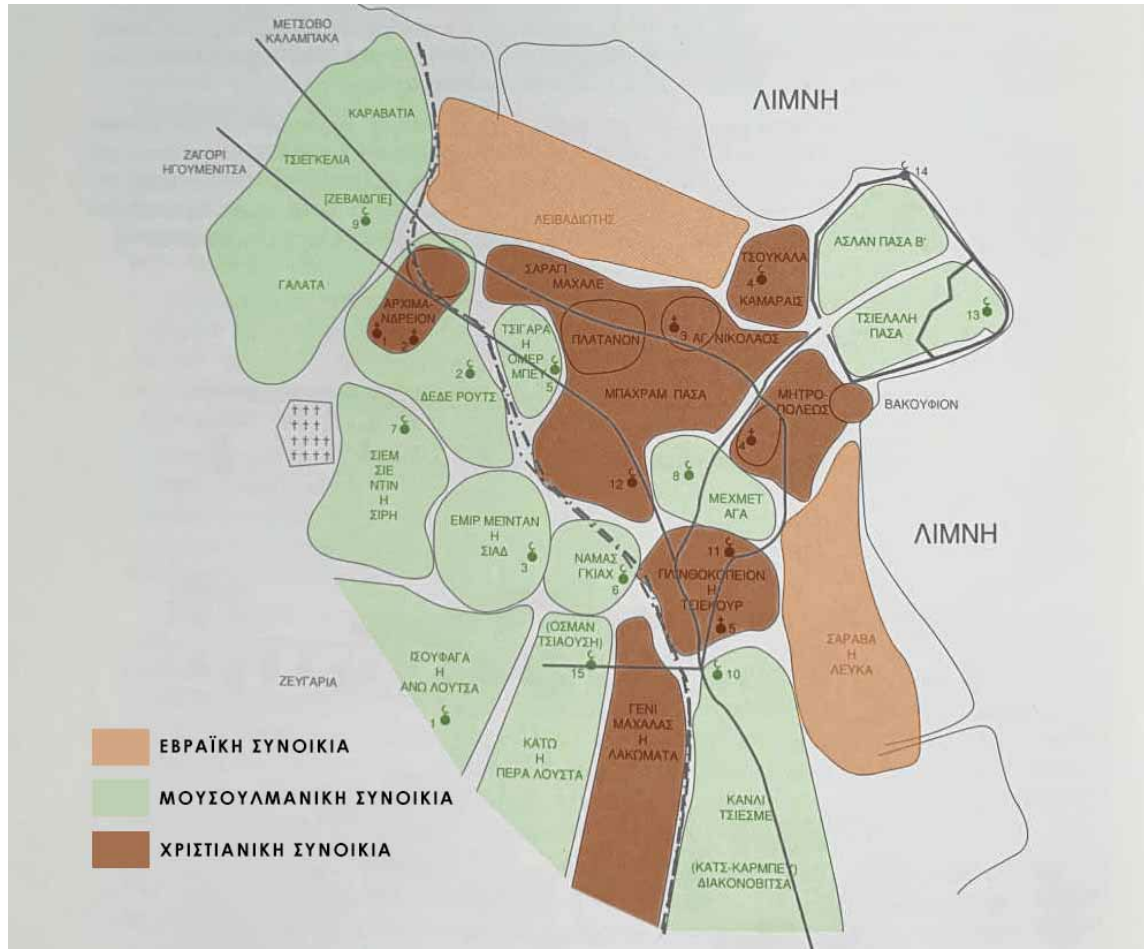

Διάγραμμα λειτουργιών ισογείων περιοχής

Διάγραμμα επιπέδων εμπορίου στην περιοχή μέσα στον χρόνο

Το σημείο αποτελούσε χώρο συνύπαρξης των τριών συνοικιών: Χριστιανοί, Μουσουλμάνοι, Εβραίοι. Η οδός ταυτίστηκε με αυτή την ιστορική, εμπορική, οικονομική και κοινωνική διαδρομή. Μετά την πυρκαγιά του 1859 που έβαλε ο Ρασίμ Πασάς, η εμπορική δραστηριότητα μεταφέρθηκε σε άλλους άξονες με αποτέλεσμα ο δρόμος να χάσει την λειτουργική ταυτότητά του και να ερημώσει.

Διάγραμμα επικράτειας των τριών συνοικιών

Εικόνα 2, Οδός Ανεξαρτησίας, 19ος αι.

Εικόνα 3, Οδός Ανεξαρτησία σήμερα

Τυπολογία Αγοράς (μεσαιωνικό μοντέλο)

Ορίζεται ως κατά μήκος κεντρικού δρόμου και πάνω σε ένα βασικό σταυροδρόμι όπου βρίσκονται η εκκλησία ή το δημαρχείο, εκεί χωροθετούνται οι εποχιακοί πάγκοι των περιοδικών αγορών. Αγορά= Αγείρω= συγκεντρώνω, συναθροίζω, συνάγω. Ομηρικά έπη: αγορά= σύγκλιση συνέλευσης μία κοινότητας, είναι χώροι κοινωνικών εκδηλώσεων

Ιστορικά

Αρχαιότητα: Σε αυτόν τον χώρο δημιουργήθηκε ο πολιτικός και ιστορικός άνθρωπος. Απελευθερώθηκε από τη φύση και την πνευματική αδράνεια και μετατράπηκε σε σκεπτόμενη οντότητα. Ταυτίζεται με την έννοια του χορού, αφού κατά την αρχαιότητα εκεί πραγματοποιούνταν χοροί και εορτές και μετέπειτα πολιτικές, κοινωνικές και θρησκευτικές εκδηλώσεις. Πριν τις αγορές τα προϊόντα ανταλλάσσονταν κατ' οίκον. Όταν δημιουργήθηκαν οι αγορές, οι άνθρωποι, για να προμηθευόνται όλων των ειδών τα αγαθά εγκαταστάθηκαν περιμετρικά αυτής και έτσι δημιουργήθηκε η πόλη. Είχε ποικίλες χρήσεις ώστε εκεί να περνάει ο άνθρωπος τις περισσότερες ώρες της ημέρας. Ελληνιστική εποχή: Η αγορά χιζόταν μέσα στην πόλη, αύξησε τις εμπορικές συναλλαγές της πόλης, καταλάμβανε μεγάλη έκταση. Παζάρια ανατολής: Ο όρος χρησιμοποιήθηκε για να περιγράψει έναν παραδοσιακό ανοιχτό ή κλειστό χώρο εμπορίου όπου πωλούνται τρόφιμα, ρούχα κεραμικά, χειροτεχνήματα, κοσμήματα κλπ. Η ατμόσφαιρα ήταν πολύ ζωντανή και πολύχρωμη και υπήρχαν εστιατόρια και περίπτερα τροφίμων. Αποτελούσαν πυρήνα της πόλης και ενσωματώνονταν σε αυτή. Σε αυτά τα παζάρια μπορούσε να δει κανείς την τοπική κουλτούρα, την τέχνη, την ιστορία και τις παραδόσεις. Χωρίζονταν σε συγκροτήματα ανάλογα με τα προϊόντα και τη χρήση. Είχε λαβυρινθώδη χαρακτήρα και πύλες εισόδου και εξόδου. Εξελικτικά βρίσκεται στο κέντρο της πόλης σε ακανόνιστη μορφή στη συνέχεια ακμάζει και διαμορφώνεται, όπως σήμερα, στο κέντρο της πόλης και αποτελεί πώλο έλξης πολιτών και επισκεπτών. Το σχήμα γίνεται πιο σαφές και οι λειτουργίες αυξάνονται. Αργότερα οι γειτονιές διαμορφώνονταν γύρω από το παζάρι, με αυτό να αποτελεί μέρος του συγκροτήματος Τζαμί, κοινωνικοί και αστικοί χώροι

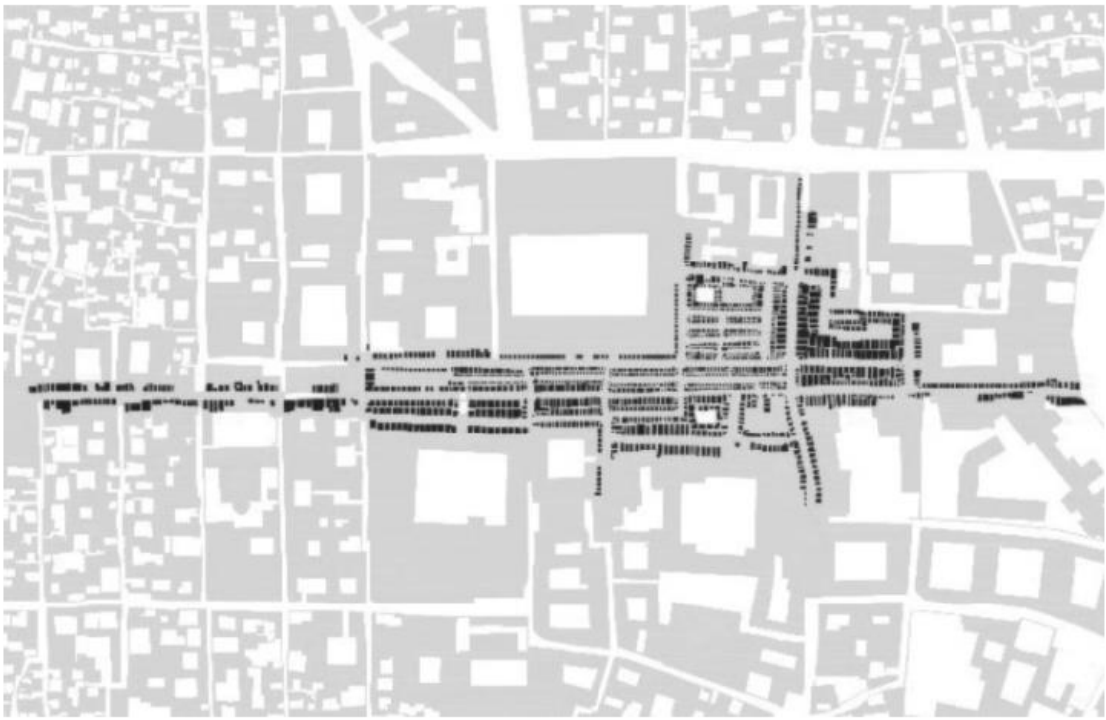
Διάγραμμα εξέλιξης Αρχαίας Αγοράς

Εικόνα 7, δημιουργία αγοράς εντός της πόλης

Εικόνα 10, μορφολογία παζαριού Ανατολής

Εικόνα 8, μορφολογία παζαριού Ανατολής

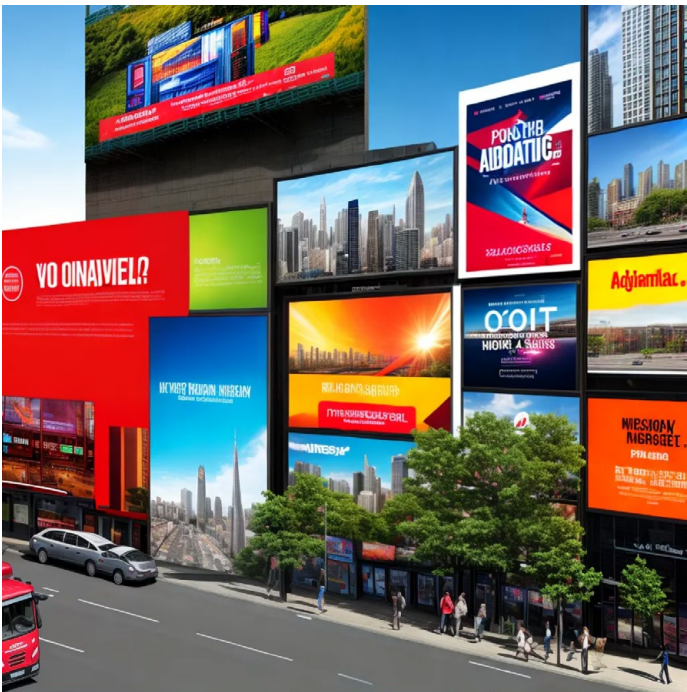

Εικόνα 9, μορφολογία παζαριού Ανατολής

- ΔΗΜΟΣΙΟΣ ΧΩΡΟΣ
- ΚΟΙΝΟΧΡΗΣΤΟΣ ΧΩΡΟΣ
- ΙΔΙΩΤΙΚΟΣ ΧΩΡΟΣ

Η αγορά αποτελεί τον ενδιάμεσο χώρο μέσα στο αστικό κενό. Η περιοχή συγκεντρώνει υγεία, θρησκεία, δημόσιο χώρο, χώρο αναψυχής, εμπόριο και κατοικίες. Θα μπορούσε να αποτελεί χώρο συνάντησης αν υπήρχε ενεργή δραστηριότητα. Παράλληλα συνδέει το κέντρο με την λίμνη. Ο χώρος στους χάρτες σχεδιάζεται ως αδιέξοδος δρόμος, άρα είναι πιθανό αυτή να ήταν η προηγούμενη λειτουργία του.

Baudrillard

Με βάση τον Baudrillard, η κοινωνία και η καθημερινότητα είναι δομημένη με τέτοιον τρόπο ώστε να διαχωρίζονται τα άτομα σε κοινωνικές ομάδες. Η διαφήμιση τείνει να απορροφά τους τρόπους έκφρασης ακόμα και τη γλώσσα αφού δεν έχει βάθος και ξεχνιέται στη στιγμή. Υπάρχουν παντού διαφημιστικά μηνύματα μέσα στη πόλη προωθώντας μια ψευδαίσθηση κοινωνικότητας. Έτσι τα όρια του εμπορικού τμήματος της πόλης γίνονται θολά. Η κοινωνικότητα έχει περάσει στο σημείο αγοράς- ζήτησης. Λόγω της υπερπληροφόρησης, της υπερέκθεσης και του σύγχρονου τρόπου ζωής, το άτομο δεν δύναται να κοινωνικοποιηθεί πραγματικά. Έτσι χρησιμοποιούνται ινστιτούτα όπου κλείνει κανείς ραντεβού και πληρώνει, ώστε να αναβιώσει την χαμένη κοινωνικότητα. Η επανάχρηση και επαναχρησιμοποίηση της λαϊκής αγοράς στο κέντρο των Ιωαννίνων επιχειρεί να αποκαταστήσει την χαμένη κοινωνικότητα. Άτομα από διάφορες οικονομικές, κοινωνικές, πολιτικές, θρησκευτικές και φυλετικές ομάδες μπορούν να συνυπάρχουν σε έναν κοινό δημόσιο χώρο, ώστε να προμηθευτούν αγαθά πρώτης ανάγκης και να συνομιλήσουν χωρίς αντιπερισπασμούς.

Αγίου Νικολάου Αγορά

- Ήταν η πρώτη οργανωμένη δημοτική αγορά που λειτούργησε στην πόλη το 1930
- Αποτελεί κατάλοιπο και όριο του ιστορικού παζαριού της πόλης
- Ήταν σημείο συνάντησης, ανταλλαγής, μικροεπαγγελματισμού αλλά και κοινοτικής ζωής

Εικόνα 5, αγορά Αγίου Νικολάου σήμερα

Εικόνα 4, αγορά Αγίου Νικολάου σήμερα

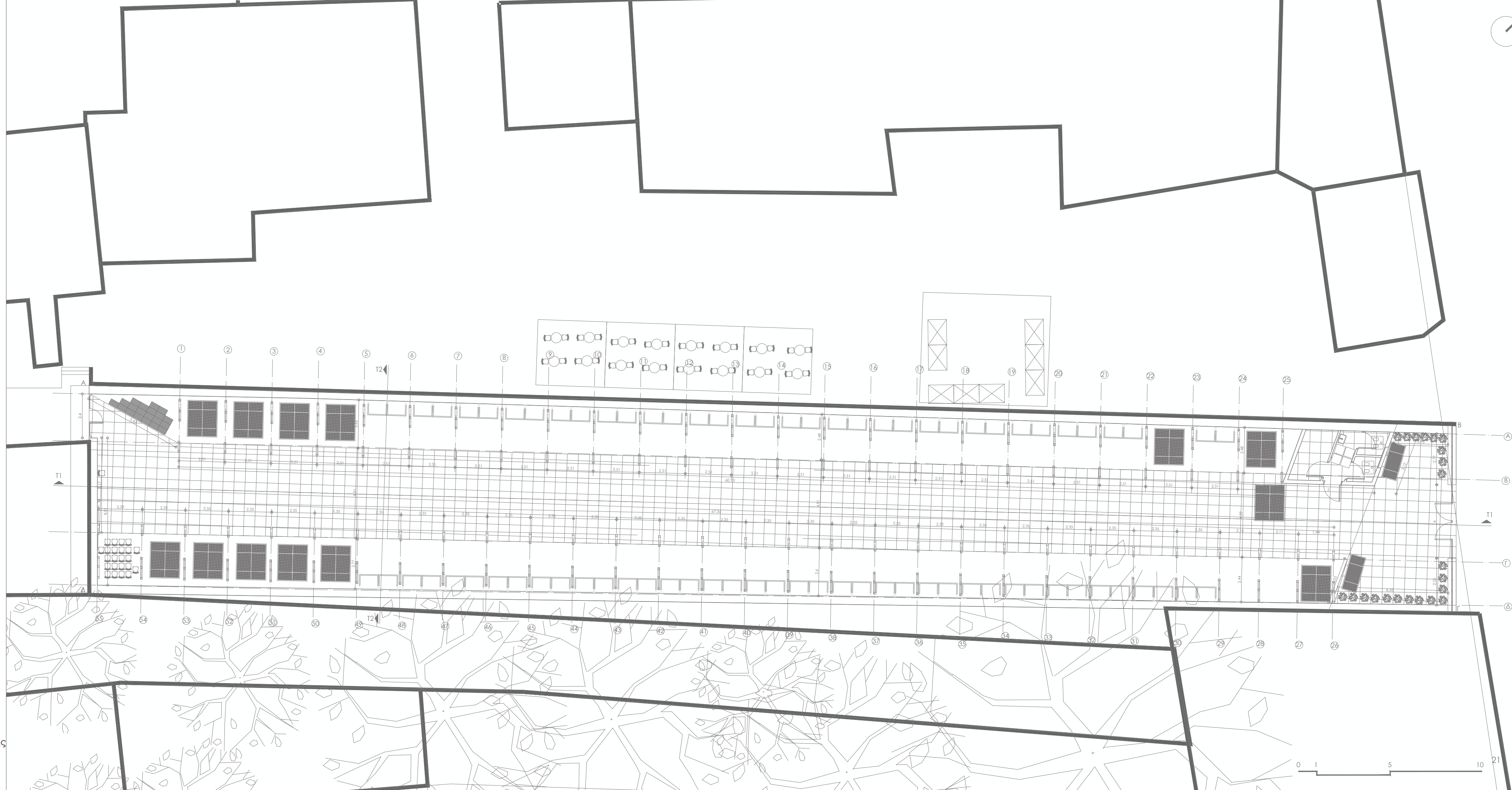

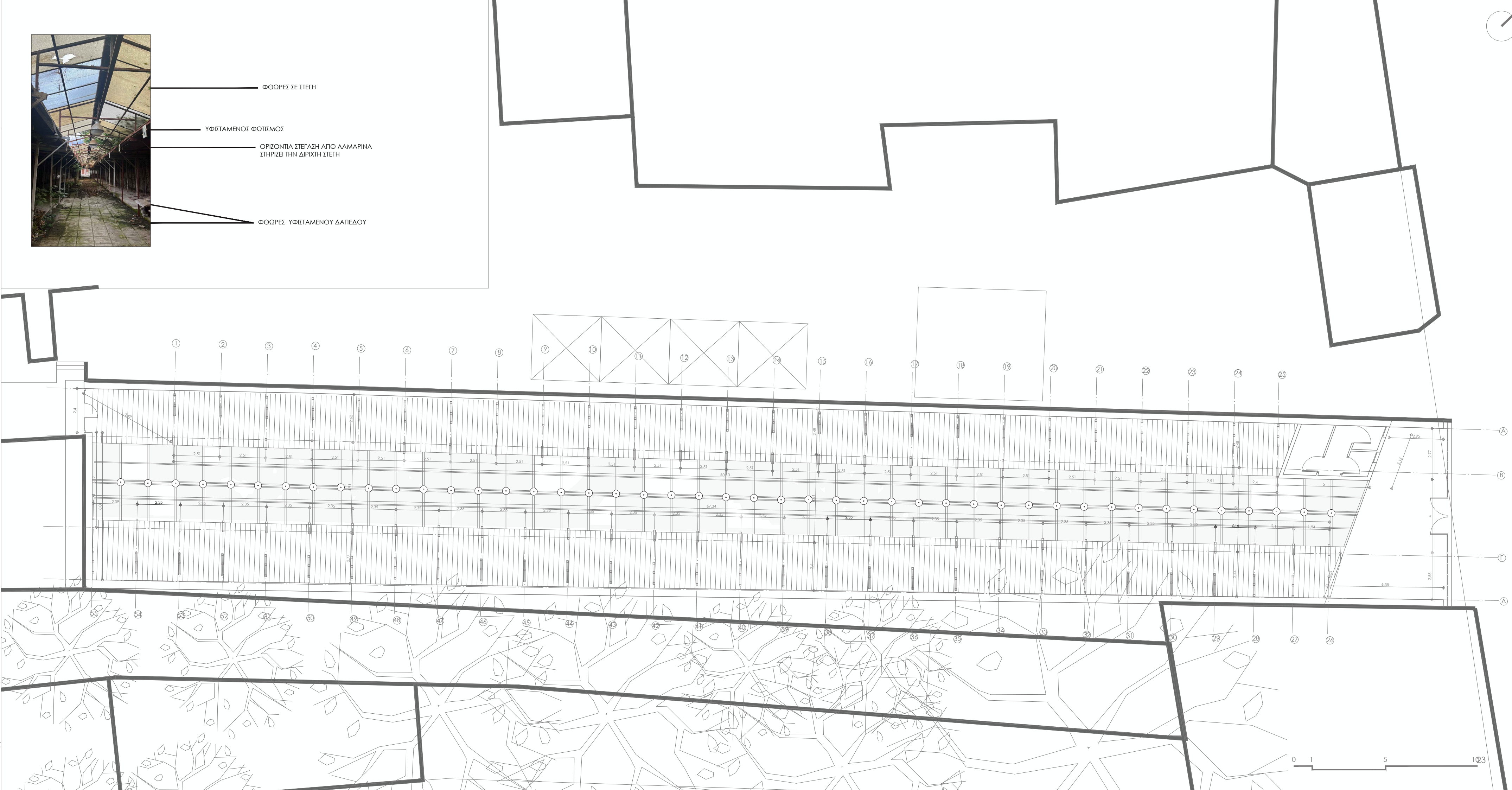
Εικόνα 6, αγορά Αγίου Νικολάου σήμερα

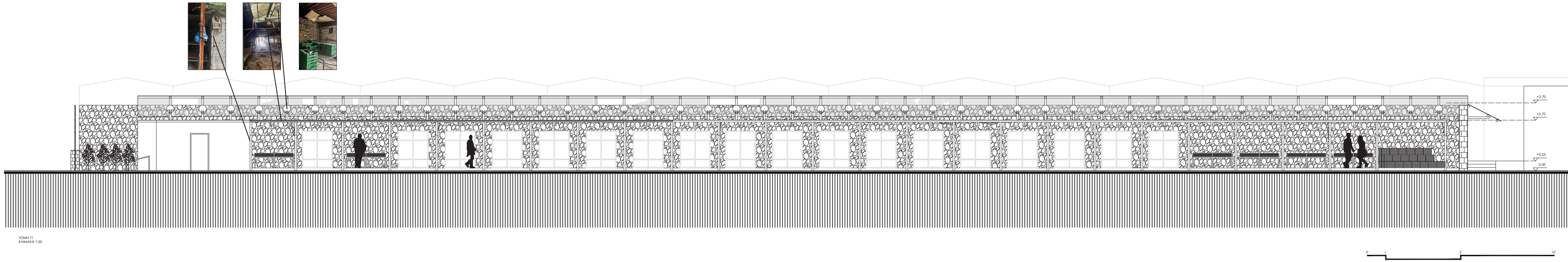
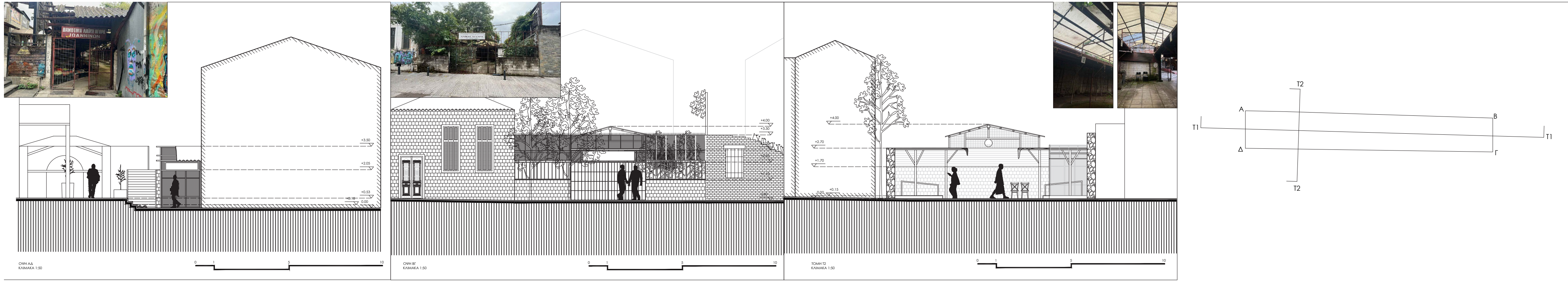
Στο συγκεκριμένο σημείο της πόλης μπορεί κανείς να διαβάσει τρία διαφορετικά ιστορικά στρώματα

- 17ος – 19ος αι. Παζάρι και εμπορικές στοές Οθωμανικής περιόδου (γύρω από τον ναό)
- 1930-1970 Πρώτη οργανωμένη δημοτική αγορά της πόλης
- 1980-2000 Μείξη μικροεμπορίου και κοινωνικών δράσεων (π.χ. Μέρα Αλληλεγγύης)

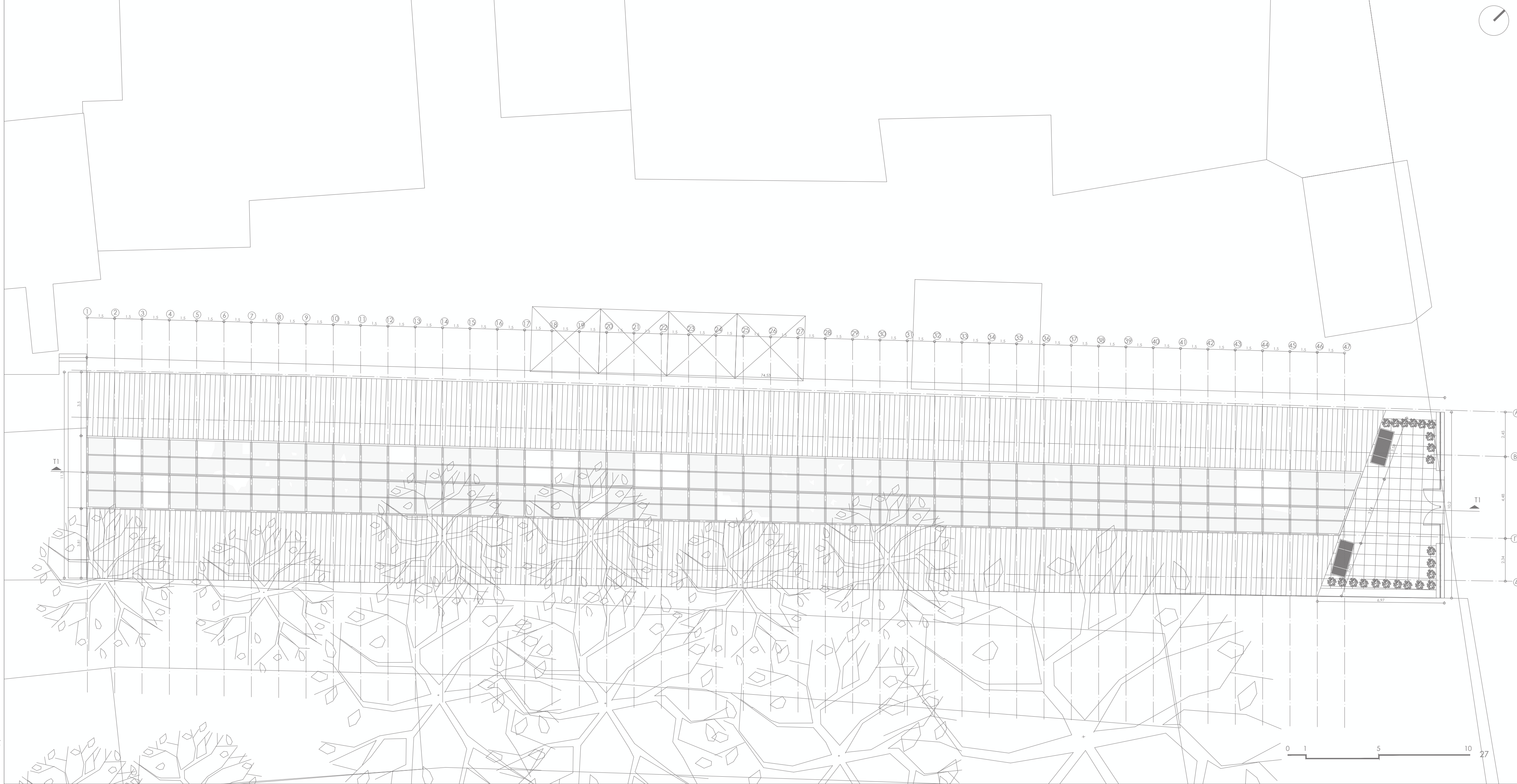
Η επανάχρηση πέρα από κοινωνικούς στόχους, επιχειρεί να καλύψει ένα κενό στην αστική συνέχεια της πόλης. Δεν αποτελεί αστικό κτήριο αλλά αποτελεί χώρο κοινωνικής μνήμης. Σαν τοποθεσία συνδέει το ιστορικό εμπορικό κέντρο με την λίμνη και την νέα αγορά και αποτελεί φυσικό κόμβο ροής πεζών. Η δυναμική της περιοχής είναι ότι βρίσκεται σε κεντρική τοποθεσία, υπάρχει διαθέσιμη έκταση, ιστορική αξία και ισχυρά τοπικά στοιχεία. Οι αδυναμίες είναι ότι είναι δρόμος με έντονες φθορές και απουσία συντήρησης. Οι προοπτικές είναι το ότι είναι συνδετικό σημείο της πόλης, μπορεί να ενδυναμώσει την εμπορική ταυτότητα και να αποτελέσει τουριστικό επίκεντρο, όπως και στο παρελθόν. Οι πιθανές ανησυχίες είναι το σημαντικό παρελθόν και η διατήρηση ταυτότητας

Σχέδια Τομών και Όψεων Αποτύπωσης

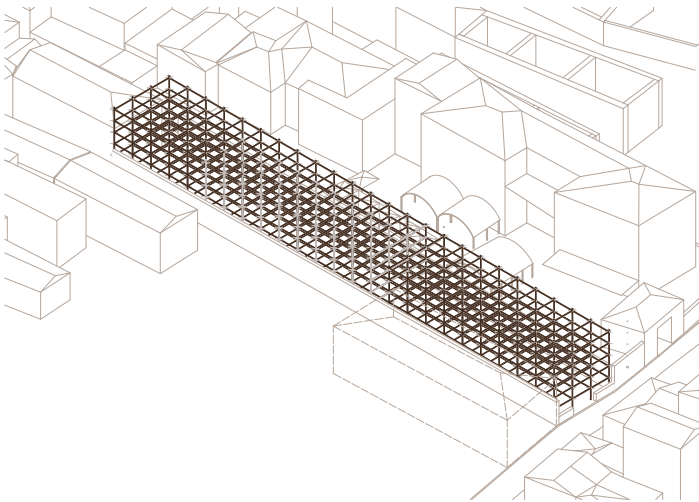

Για τον σχεδιασμό της αγοράς χρησιμοποιήθηκαν τα τρία συστήματα σχεδιασμού του Bernard Tschumi

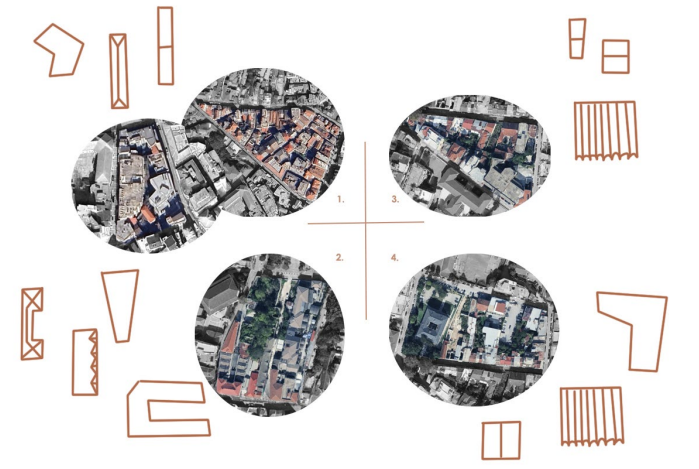
- Concept
- Περιέχον
- Περιεχόμενο

Όπου για το κόνσεπτ προτεραιότητα αποτέλεσε το εφήμερο, το ημιτέλες και η συνθήκη ορατού-αόρατου. Με βάση αυτών των δεδομένων επιλέχθηκε το ικρίωμα (σκαλωσιά). Οι σκαλωσιές δεν χρησιμοποιούνται μόνο για την κατασκευή διαφόρων τύπων κτιρίων αλλά και για επακόλουθες εργασίες συντήρησης, επιθεώρησης και καθαρισμού στο κτίριο. Μπορούν να τοποθετηθούν και να αποσυναρμολογηθούν ιδιαίτερα γρήγορα και εύκολα. Συμβολίζει το εφήμερο, δημιουργεί μια κατάσταση σαν ο χώρος που βρίσκεται να βρίσκεται σε μία διαδικασία που δεν έχει ολοκληρωθεί. Τοποθετώντας την μέσα στο αστικό κενό, υπονοεί ότι ο χώρος βρίσκεται σε κατάσταση αναμονής. Βρίσκεται εκεί για να δηλώσει ότι κάποιος πρέπει να διεκδικεί το αστικό αυτό κενό και να το κάνει ορατό. Υλικό που χρησιμοποιήθηκε: Χάλυβας Σκαλωσιά τύπου Ringlock

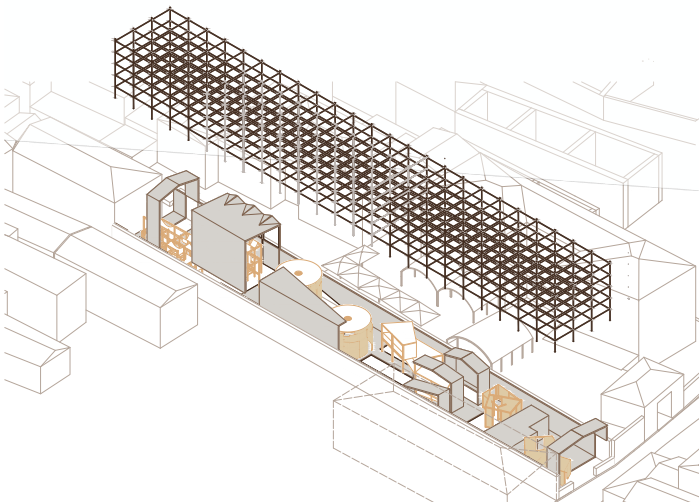
Για το περιέχον έχουν συλλεχθεί πληροφορίες του γύρω περιβάλλοντος από χαρακτηριστικά που δίνουν ταυτότητα στην περιοχή όπως οι εναλλαγές κοινόχρηστου και δημόσιου χώρου, του νέου και του παλιού, των απρόσμενων στενών και ανοιχτών χώρων και των στεγών. Με αυτά τα δεδομένα επιλέχθηκε η χρήση μιας αναδιπλούμενης επιφάνειας που περιγράφει οπτικά και βιωματικά αυτή την κατάσταση, με τα κενά και τα πλήρη που αφήνει στο έδαφος και των μορφών των στεγών στην κορύφωση της επιφάνειας, που θυμίζουν στέγες από τις γειτονιές των παλιών παζαριών. Προσαρμόζεται και τοποθετείται πάνω σε σημείο. Δηλώνει συνέχεια-μετάβαση-ενδιάμεση κατάσταση, γεφυρώνει την ασυνέχεια και υπερβαίνει τις διχοτομίες. Λειτουργεί ως ξεφλούδισμα της πάνω επιφάνειας, και δίνει εμφάνιση στην κάτω. Το κάτω μέρος δίνει αίσθηση μουσειακή, σκοτεινή, ψυχρή κυρίως λόγω φωτός. Το κενό παίρνει μορφή και δημιουργεί μια μετάβαση από τη διέλευση στη στάση, από την ταχύτητα στην παρατήρηση και από την απλή κυκλοφορία στην εμπειρική. Η επιφάνεια πλέον φέρει την ιστορία και την ένταση της περιοχής. Υλικό: Αλουμίνιο ματ ανοδιωμένο

Αναπαράσταση σκαλωσιάς στο οικόπεδο

Σκίτσα ανάγνωσης των σημερινών περιοχών του παλιού παζαριού

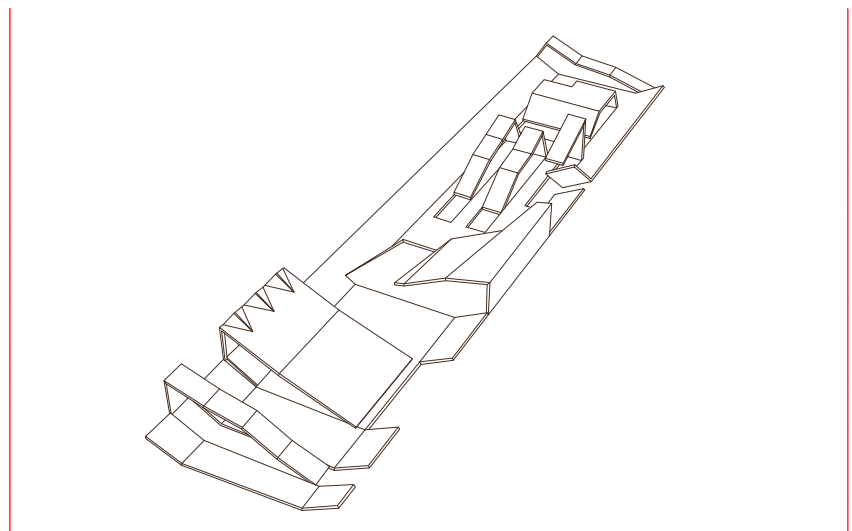
Αναπαράσταση τριών συστημάτων στο οικόπεδο

Σκαλωσιά τύπου ringlock

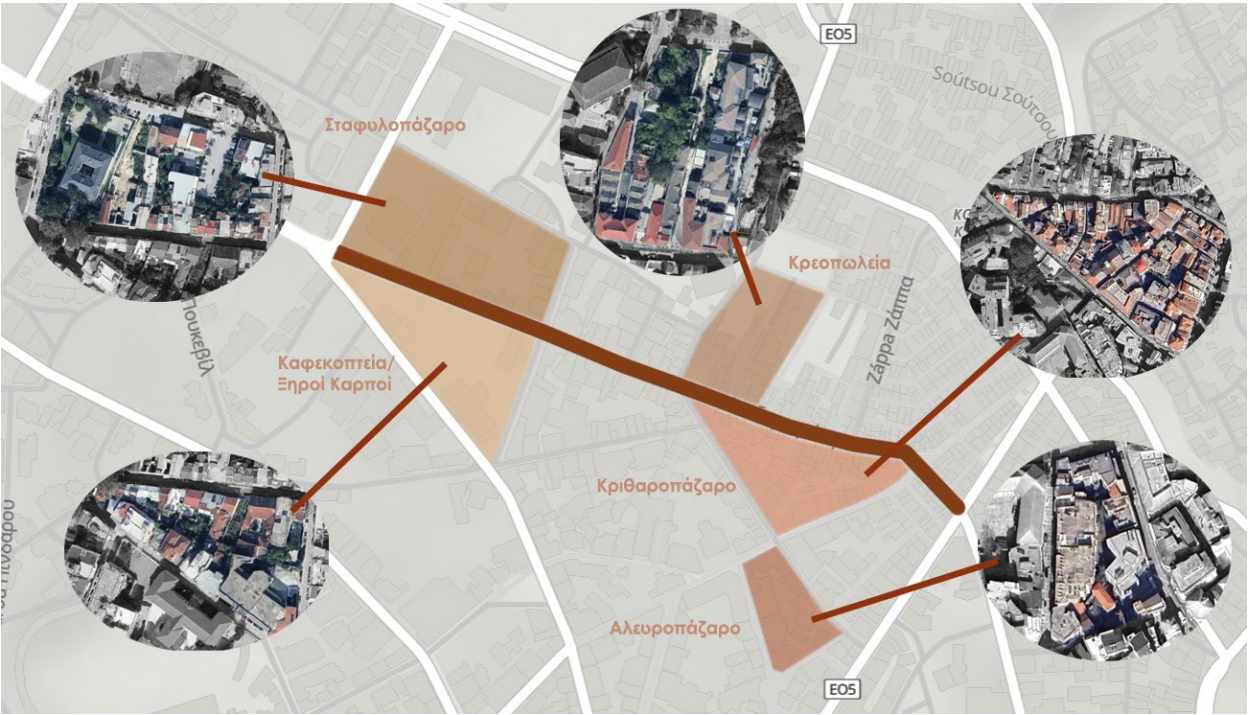
Η συγκεκριμένη κατασκευή είναι μια βαρέου τύπου βιομηχανική σκαλωσιά, τύπου Ringlock (πολυκατευθυντική). Αυτοφερόμενη Δομή: Επειδή απαγορεύεται αυστηρά η στήριξη ή η επαφή με τα πέτρινα τείχη για την αποφυγή περεταίρω φθορών, η σκαλωσιά είναι σχεδιασμένη να στέκεται εντελώς αυτόνομα. Στο έδαφος χρησιμοποιούνται ειδικά πέλματα (screw jacks) πάνω σε ξύλινες ή μεταλλικές δοκούς για να κατανέμεται ομοιόμορφα το τεράστιο βάρος και να μην επηρεάζεται το υπέδαφος

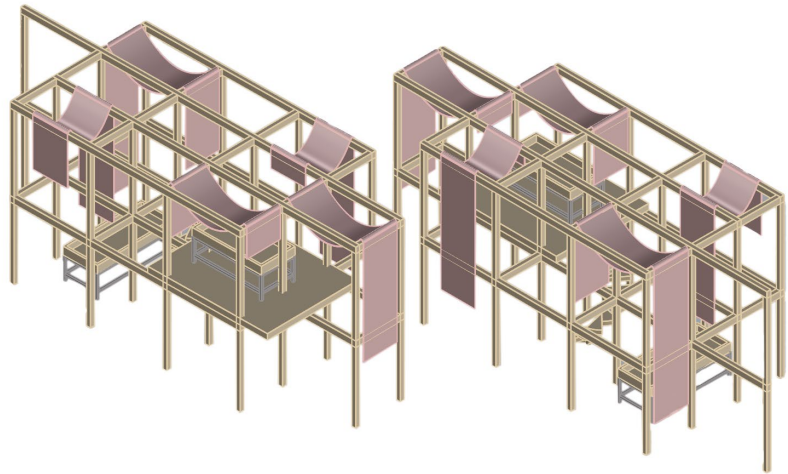
Διάγραμμα κενό πλήρες της πειοχής

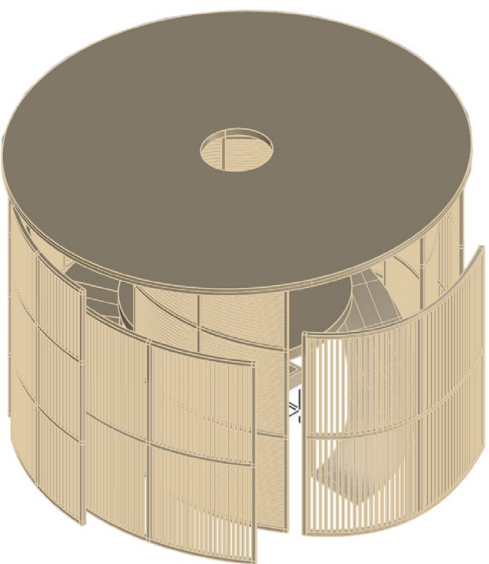
Αξονομετρικό διάγραμμα επιφάνειας αναδίπλωσης

Διάγραμμα χωροθέτησης παζαριών σε σημερινό χάρτη

Διάγραμμα μορφής κατασκευής με αναφορά στο σταφυλοπαζαρο

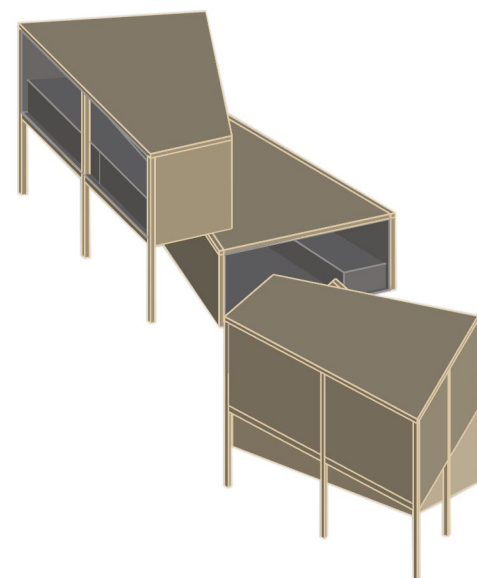
Διάγραμμα μορφής κατασκευής με αναφορά στα καφεκοπτεία

Για το πρόγραμμα συγκεντρώθηκαν οι τοποθεσίες των παζαριών και τοποθετήθηκαν γραμμικά ώστε η οργάνωση της νέας λαϊκής να αντλεί αναφορές από το παλιό παζάρι.

Έτσι ξεκινάμε με το σταφυλοπάζαρο όπου προτεραιότητα δόθηκε στα στενά περάσματα, τις αλλαγές ύψους, την συμπίεση και την εκτόνωση. Ο περιπατητής βιώνει την κίνηση κατακόρυφα, σκύβει, στρίβει, ανεβαίνει.

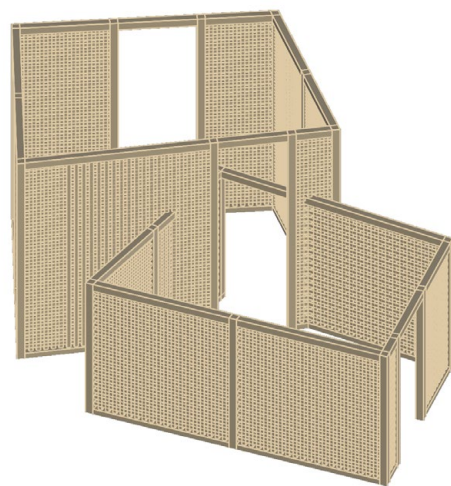
Για τα καφεκοπτεία δόθηκε προτεραιότητα στην περιστροφική αργή κίνηση και την παρατήρηση από μέσα προς τα έξω και από έξω προς τα μέσα, μέσω διαδοχικών φίλτρων, όπου κάνουν τον χώρο πιο σκιερό αλλά παράλληλα επιτρέπουν τις μυρωδιές.

Για το κρέας επιλέχθηκε η τομή, οι διάφορες στρώσεις υλικού, το ψυχρό αποστειρωμένο περιβάλλον και η πυκνότητα.

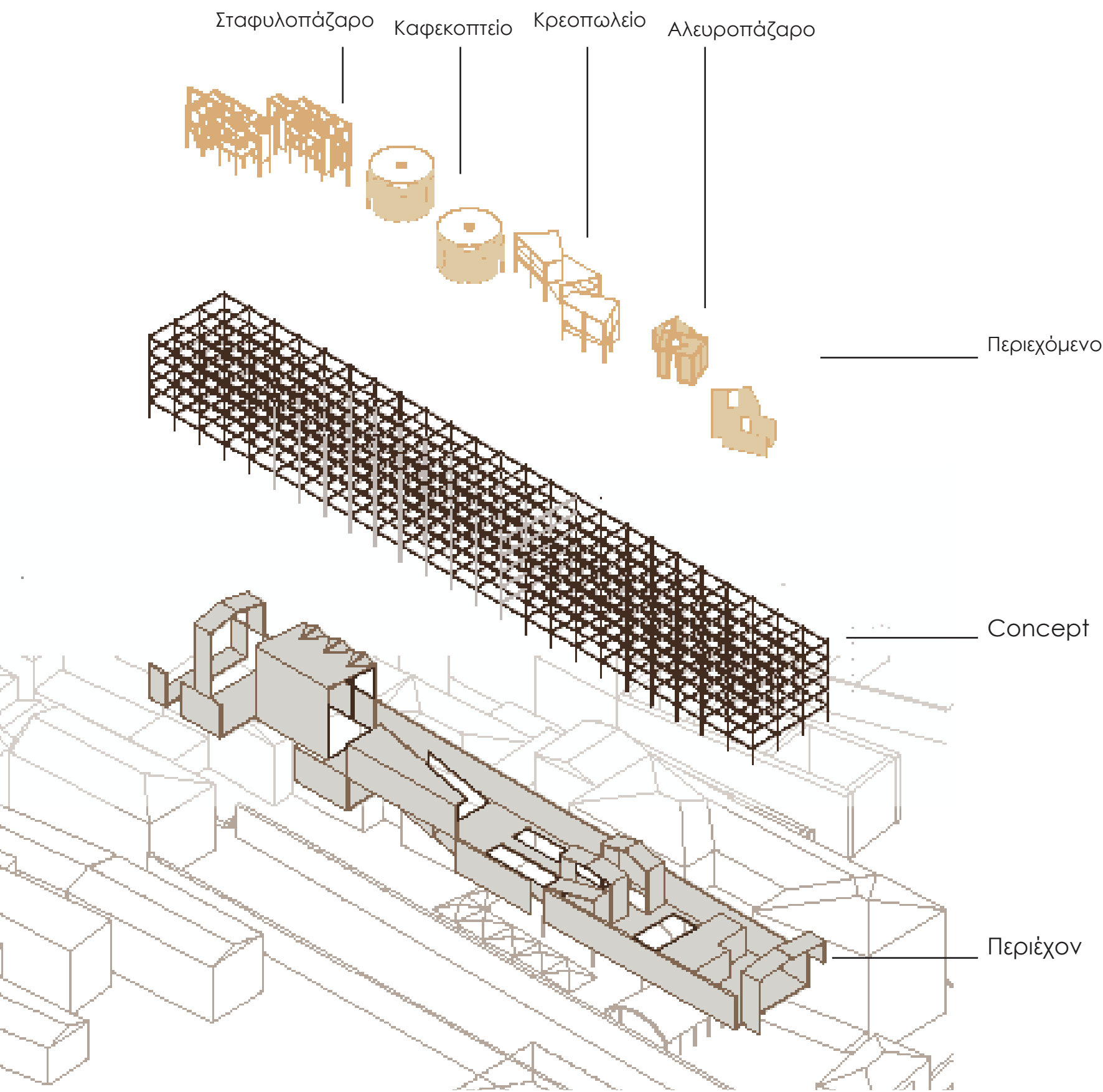

Διάγραμμα μορφής κατασκευής με αναφορά στα κρεοπωλεία

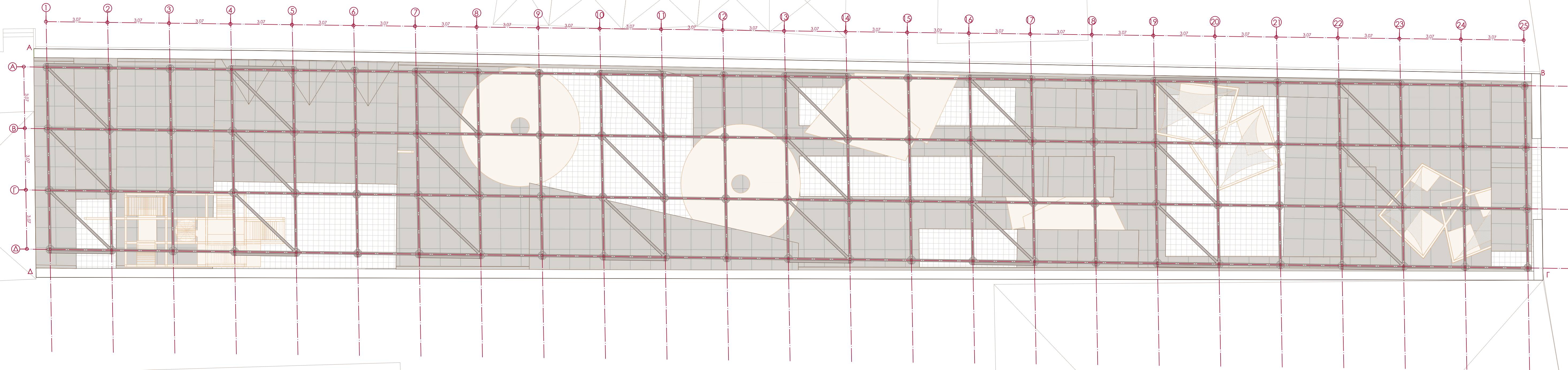
Τέλος στο κομμάτι του αλευροπάζαρου σημαντικά δεδομένα για τον σχεδιασμό αποτέλεσαν το φίλτρο, η ημιδιαφάνεια, η διάχυση του φωτός και του αέρα. Υλικά: Ξύλο πεύκου, INOX 316

Διάγραμμα μορφής κατασκευής με αναφορά στο αλευροπάζαρο

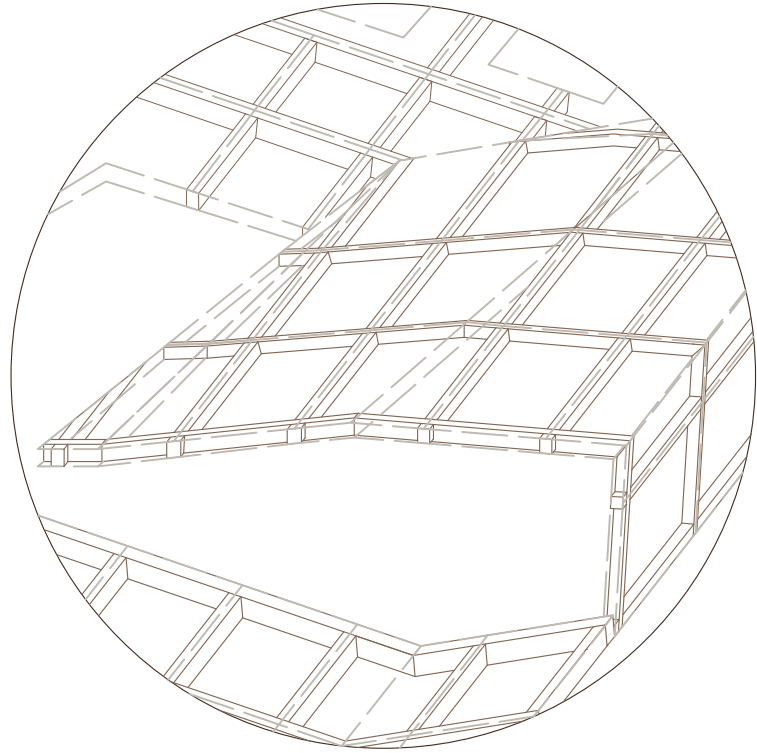
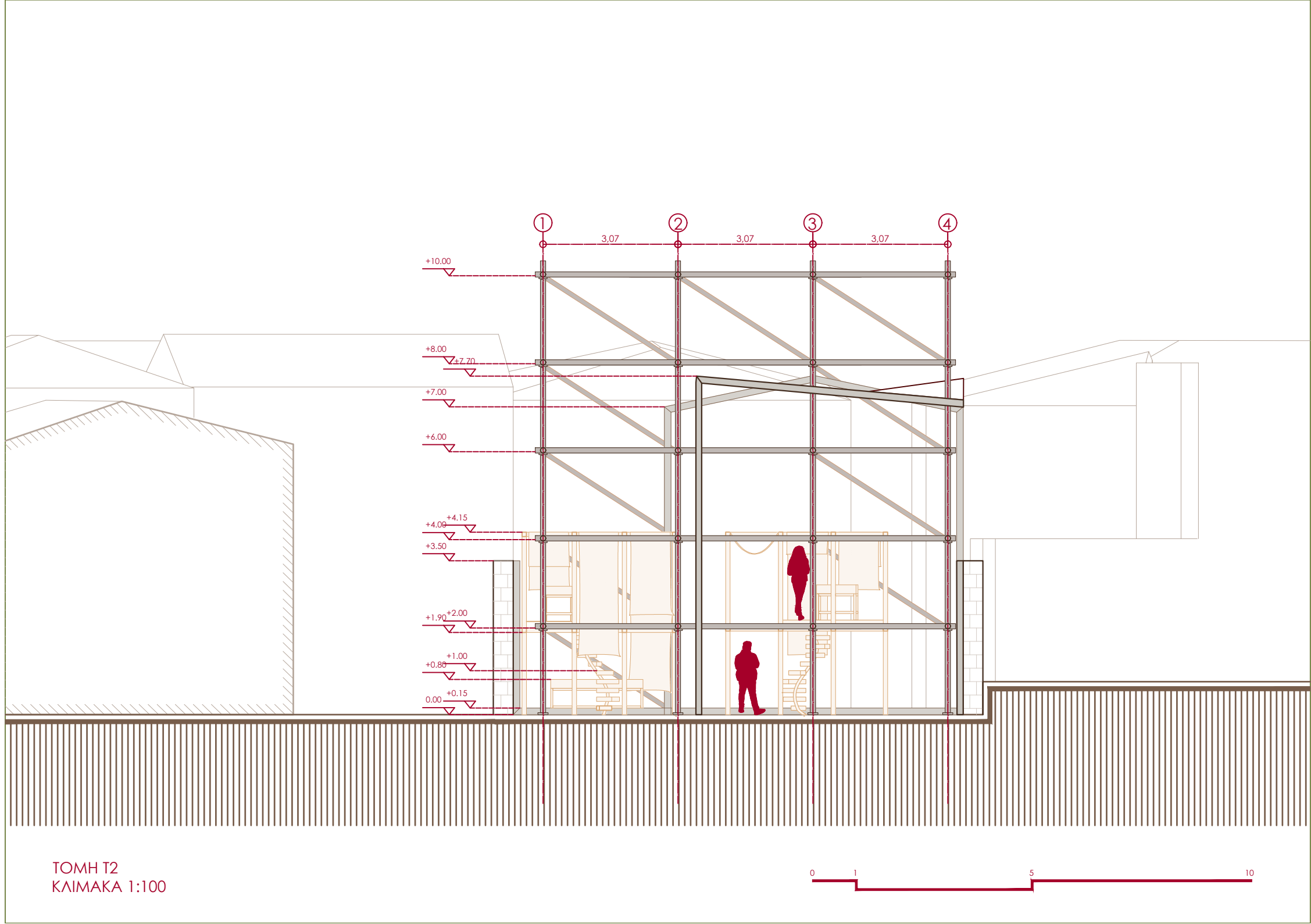

Τα τρία συστήματα συνυπάρχουν και θα μπορούσαμε να πούμε ότι αλληλοεπιπλήθονται καθώς η σκαλωσιά φαίνεται να τρυπάει τα άλλα δύο συστήματα, το πρόγραμμα να εισβάλλει στα κενά και πλήρη του folding και το folding να εμφανίζει σταδιακά τις διάφορες κατασκευές του προγράμματος. Είναι ένας χώρος που προτεραιότητα δίνεται στην σωστή διατροφή στην κατανάλωση μη τυποποιημένων τροφίμων, στην ενασχόληση του ατόμου με ζητήματα πρώτων αναγκών. Σε αυτόν τον χώρο δεν μπορεί να υπάρξει η χειριστική, αποχαινωτική διαφήμιση και μετέπειτα η υπέρναταναλωση. Ίσως η πρόθεση αυτή να γεφυρώσει ένα αστικό κενό και να δημιουργήσει ένα άλλο κενό στην υπερπραγματικότητα. Ίσως όχι. Ίσως πάλι να μην εξαρτάται πλέον από εμένα αλλά από τους χρήστες του χώρου.

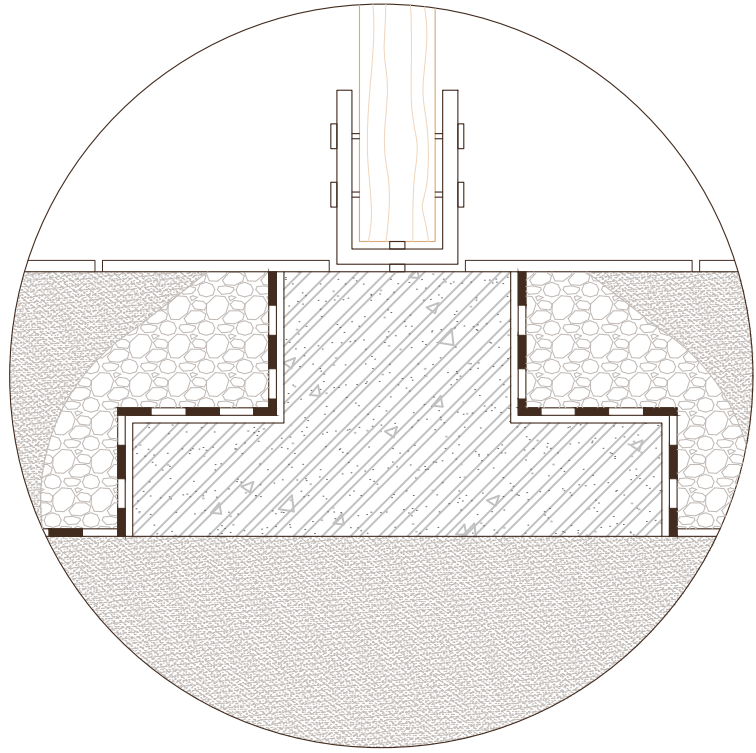

ΑΝΩ ΟΨΗ
ΚΛΙΜΑΚΑ 1:100

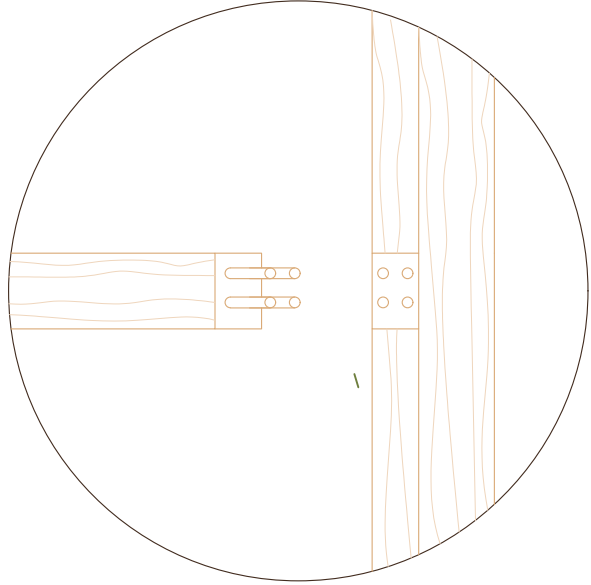

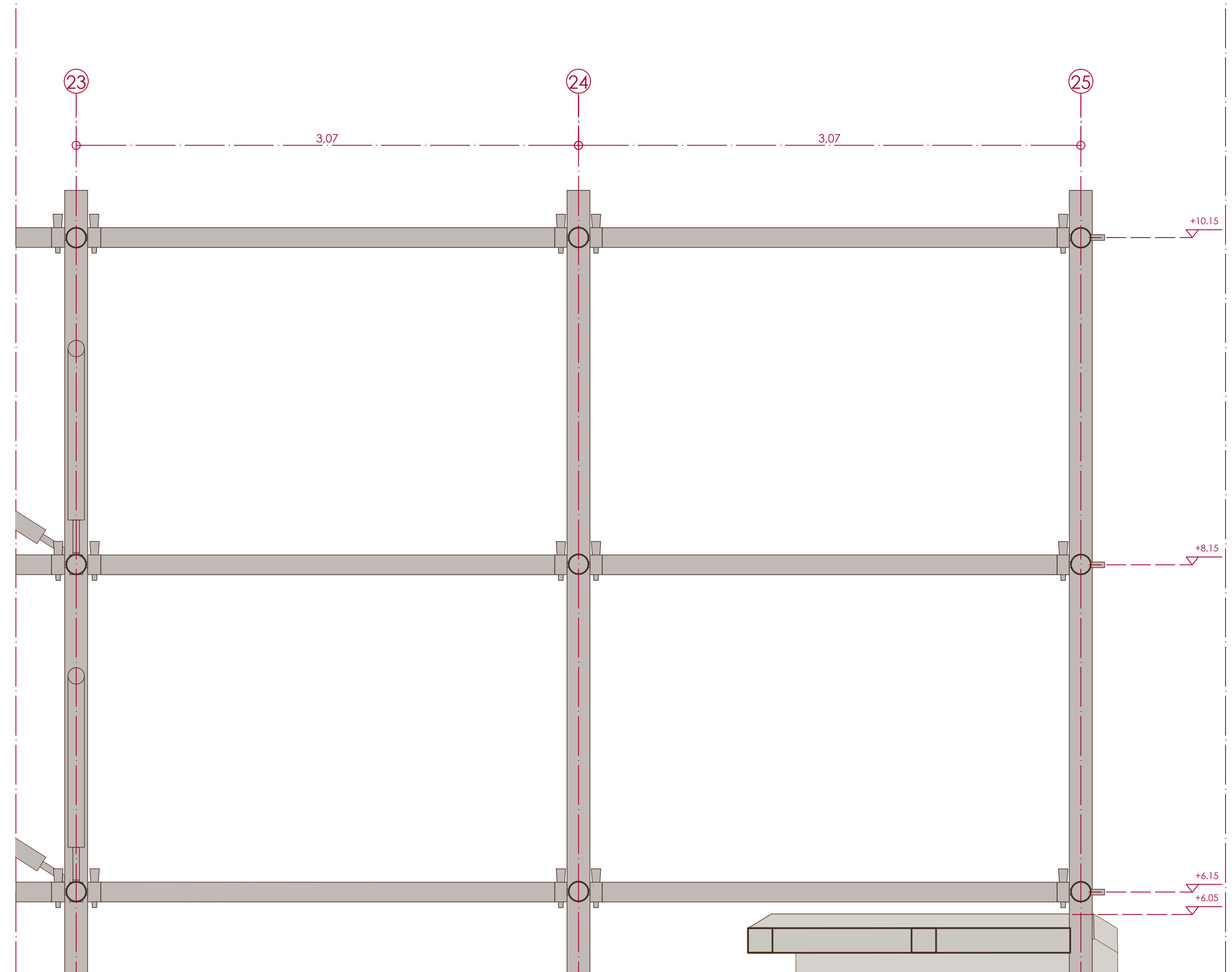
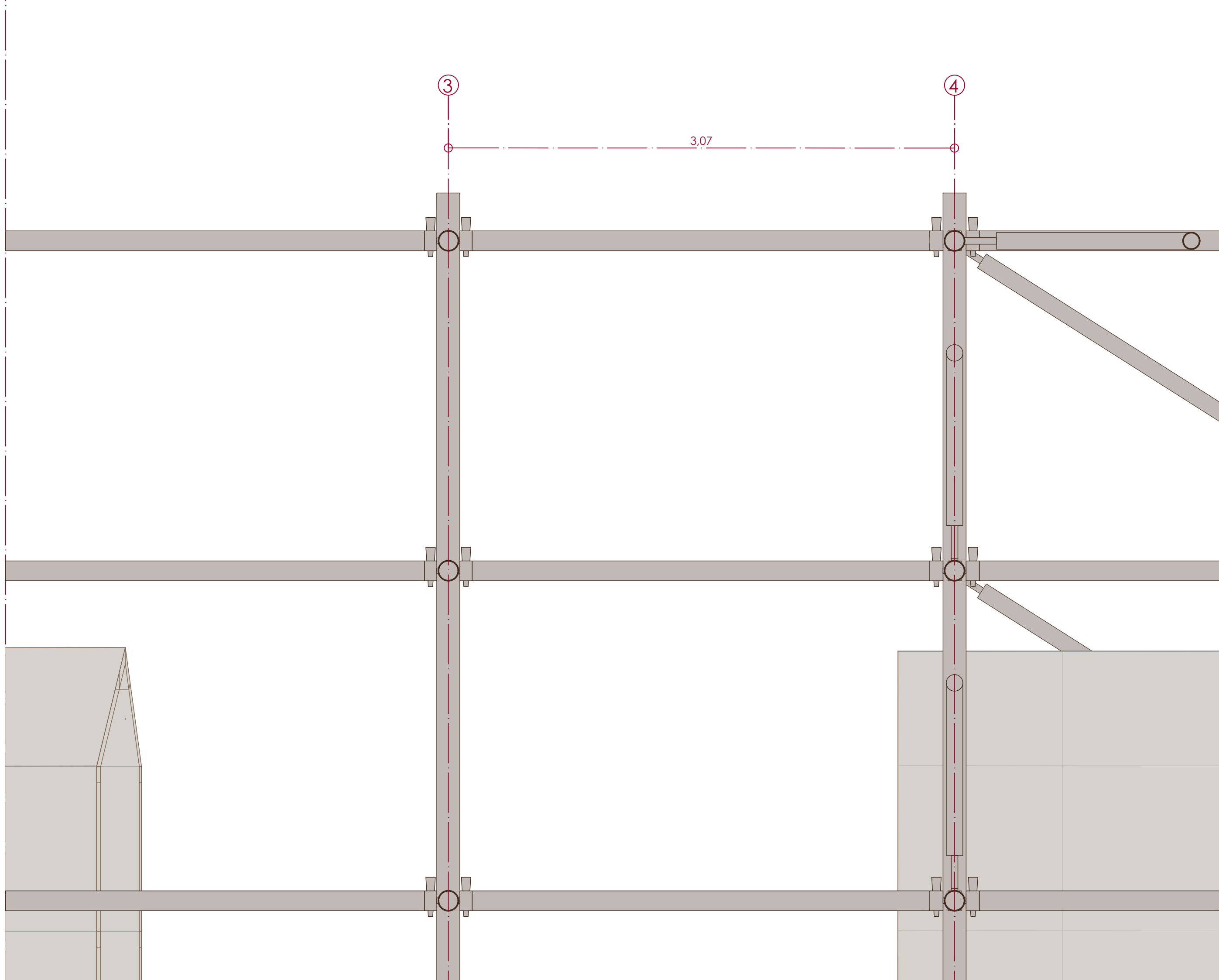
Σχεδιαστική λεπτομέρεια της αναδιπλούμενης επιφάνειας που περιγράφει τον φέροντα μεταλλικό σκελετό, ο οποίος διπλώνει μαζί με την κατασκευή.

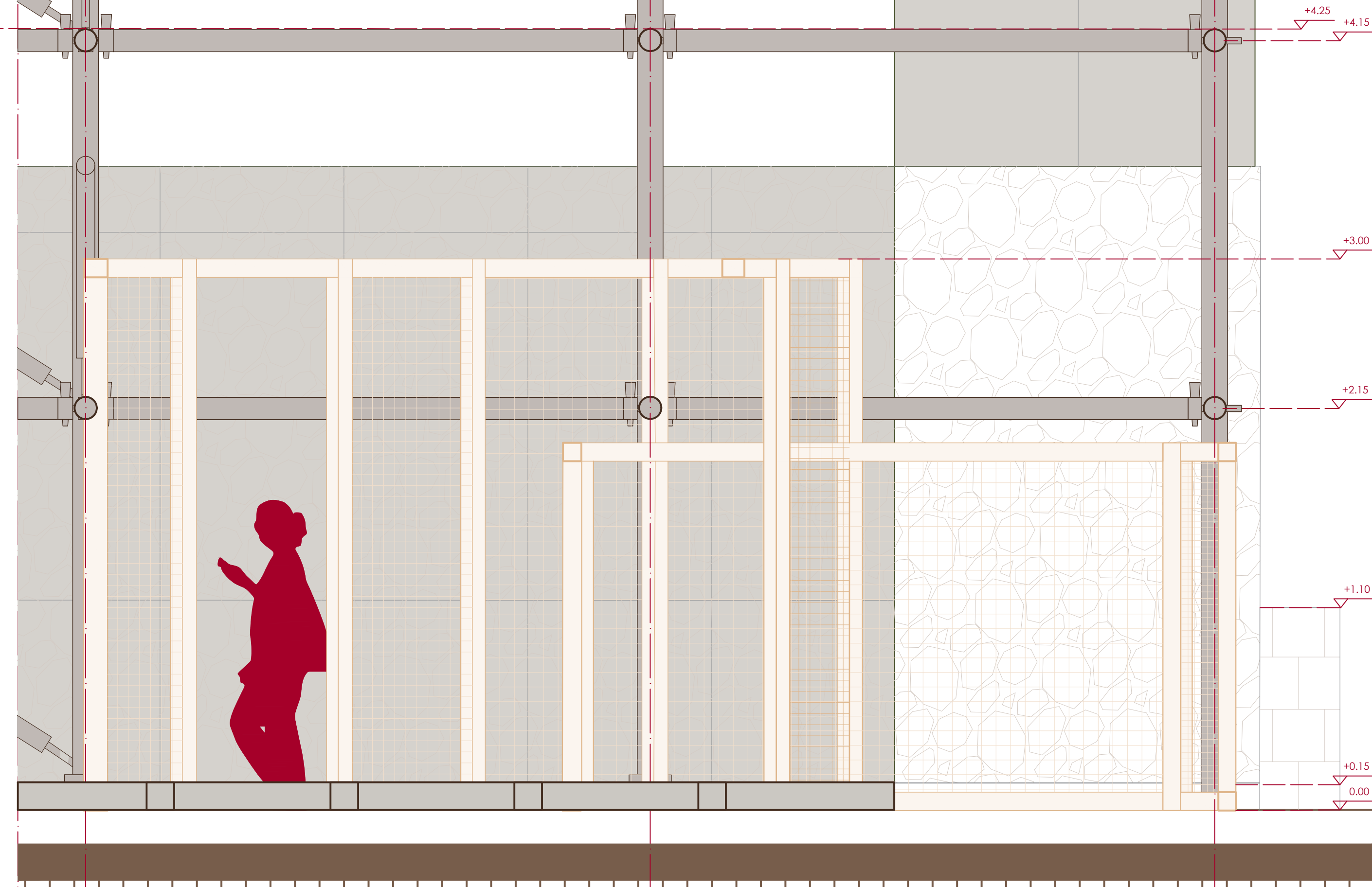
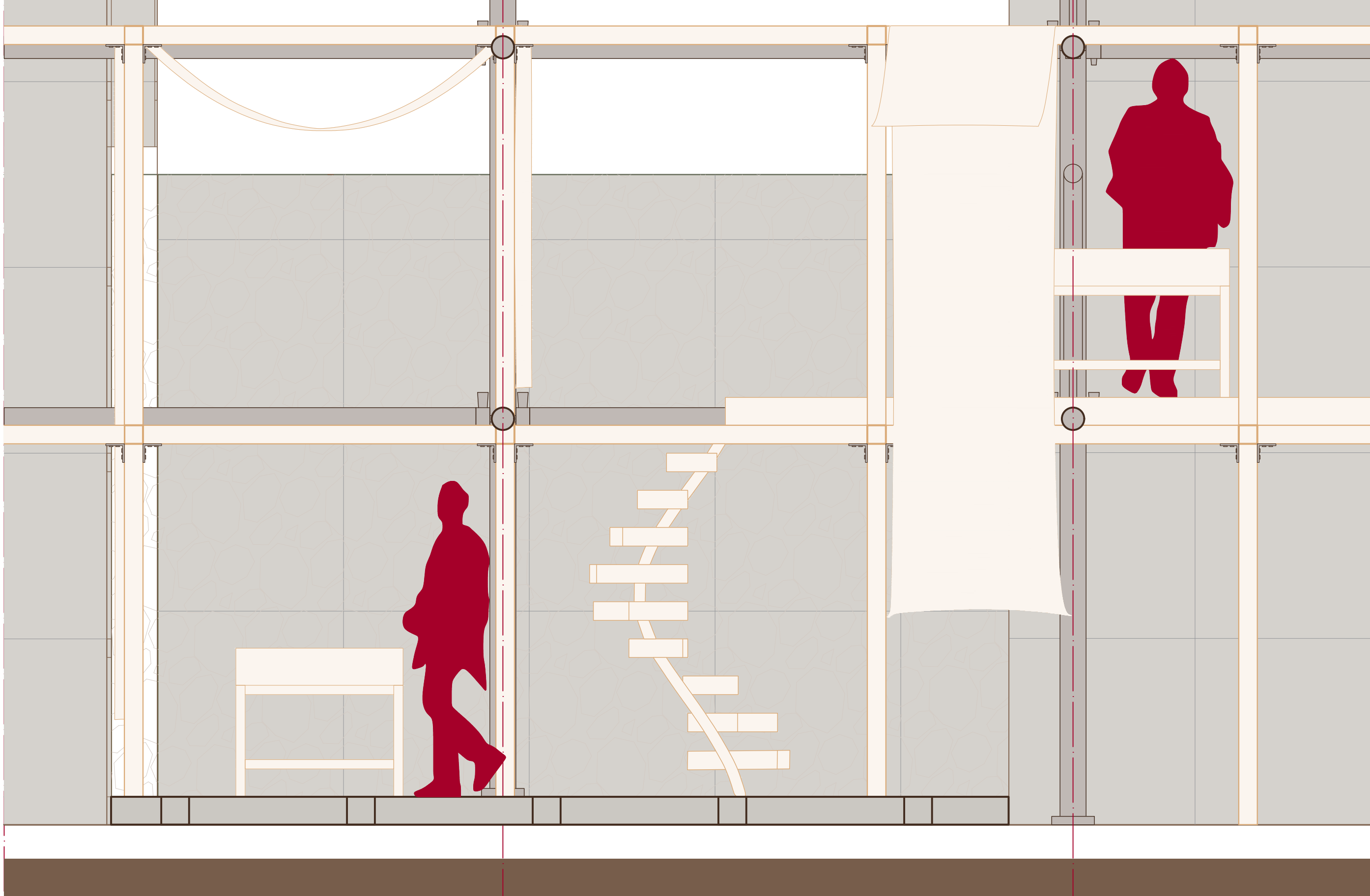

Σχεδιαστική λεπτομέρεια 1.20 περιγραφής της στήριξης των κατασκευών του προγράμματος με μικρό αποτύπωμα στο έδαφος.

Σχεδιαστική λεπτομέρεια 1.20 περιγραφής της ένωσης των ξύλινων στοιχείων του φέροντα οργανισμού των κατασκευών του προγράμματος.

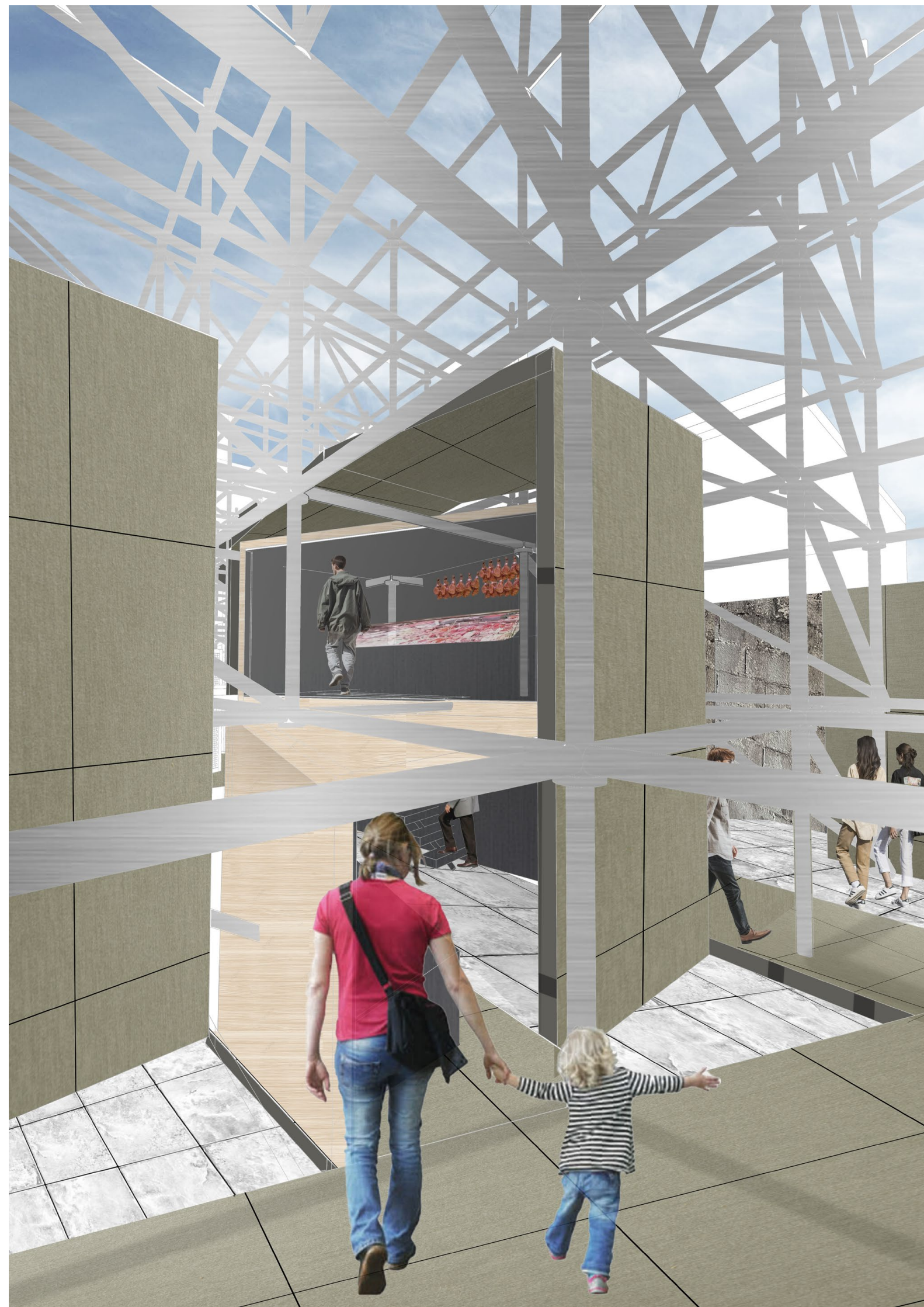

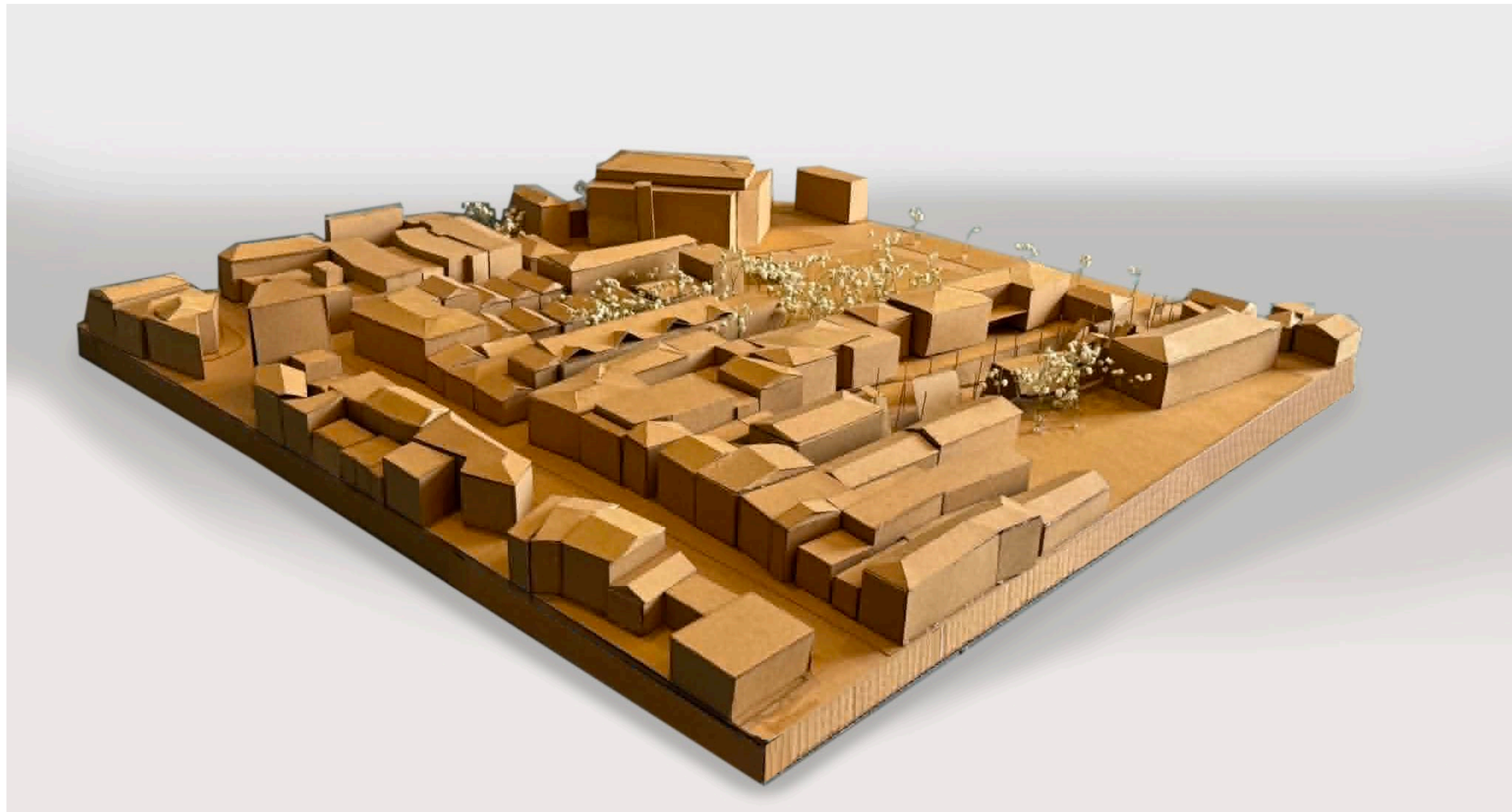

Ψηφιακή Αναπαράσταση 1

Ψηφιακή Αναπαράσταση 2

Βιβλιογραφία

Agon.gr (2022) Τα Γιάννενα και η οδός Ανεξαρτησίας. Διαθέσιμο σε: <https://www.agon.gr/arporseis/72592/ta-giannena-kai-i-odos-anexartisias/>.

Baudrillard, J. (2019) Ομοιώματα και Προσομοίωση. Αθήνα: Πλέθρον.

Designing Buildings Wiki (2020) Pilotis. Τελευταία ενημέρωση: 9 Οκτωβρίου 2020. Διαθέσιμο σε: <https://www.designingbuildings.co.uk/Pilotis>.

Doka (χ.χ.) Ringlock - Αρθρωτό σύστημα σκαλωσιάς πρόσβασης: Κλειδαριά δαχτυλιδιού - Το σύστημα σκαλωσιάς για απαιτητικά έργα. Διαθέσιμο σε: <https://www.webnode.com/el/>.

Tyros-i.gr (2017) Λαϊκή αγορά Αγίου Νικολάου: Γιατί δεν «ζωντανεύει». Διαθέσιμο σε: [URL ιστοσελίδας].

Wikipedia Contributors (χ.χ.) Πέντε σημεία μιας νέας αρχιτεκτονικής. Wikipedia. Διαθέσιμο σε: [URL ιστοσελίδας].

Βλάχος, Ι. (2026α) Structural Folding for Architectural Design: Δομική Αναδίπλωση στον Αρχιτεκτονικό Σχεδιασμό. Έγγραφο εργασίας / Επιστολή. Department of Architecture.

Βλάχος, Ι. (2026β) Structural Folding ως ολιστική μέθοδος σχεδιασμού. Έγγραφο εργασίας/ Επιστολή. Department of Architecture.

.

Γήτας, Μ. (2019) Ιωάννινα: Η αγορά της οδού Ανεξαρτησίας. Άγνωστη Ελλάδα / MAXMAG. Διαθέσιμο σε: <https://maxmag.gr/agnosti-ellada/ioannina-i-agora-tis-odoy-anexartisias/>.

Δημητριάδης, Ε.Π. (1993) Γιάννενα: Το Βιλαέτι των Ιωαννίνων κατά τον 19ο αιώνα: Από την πόλη-παζάρι στην πόλη-πρακτορείο. Θεσσαλονίκη: Εκδόσεις Κυριακίδη.

Ηπειρωτικός Αγών (2026) Τα Γιάννενα και η οδός Ανεξαρτησίας. 18 Ιουνίου. Διαθέσιμο σε: <https://www.webnode.com/el/>.

Κέλκαρ, Α. (2019) Εξέλιξη των αγορών. The Neo-Urbanism Planners and Designers. Διαθέσιμο σε: <https://www.neourbanism.org/post/evolution-of-marketplaces>.

Κοράκης, Δ. (2013) Η αγορά της οδού Ανεξαρτησίας. e Γιάννινα ~ Μια άλλη ματιά στη πόλη των θρύλων και των παραδόσεων, 6 Δεκεμβρίου. Διαθέσιμο σε: <https://www.webnode.com/el/>.

Κουτσούπα, Α. και Τσικάλης, Γ. (2023) Κεντρική Αγορά Ιωαννίνων: Μια εξελικτική προσέγγιση στον αστικό σχεδιασμό πολυπολιτισμικών περιβαλλόντων. Ιωάννινα: Εκδόσεις Δωδώνη.

Μάπας, Ν. και Παγούνης, Α. (χ.χ.) Στοά Λούλη - Οι «Στοές – μνημεία» της οδού Ανεξαρτησίας: Εξέλιξη των αγορών. Διαθέσιμο σε: <https://epressdodonea.blogspot.com/>.

Τζο, Σ. (2003) «Aldo Rossi: Αρχιτεκτονική και Μνήμη», Περιοδικό Ασιατικής Αρχιτεκτονικής και Μηχανικής Κτιρίων, 2(1), σσ. 231-237. doi: 10.3130/jaabe.2.231.

Χάλαλη, Ε. (2025) Διερευνώντας το χωρικό τύπο της αγοράς. Διάλεξη. Επιβλέπων: Βασίλειος Γκικαπέππας. Ακαδημαϊκό έτος 2024–2025.

Η διπλωματική εργασία προτείνει την επανάχρηση της λαϊκής αγοράς του Αγίου Νικολάου, με στόχο την επαναφορά της ως ενεργού δημόσιου χώρου συνάντησης, εμπορίου και κοινωνικής αλληλεπίδρασης. Η αγορά βρίσκεται στην οδό Ανεξαρτησίας, έναν ιστορικό άξονα που συνδέει το εμπορικό κέντρο της πόλης με τη λίμνη. Η περιοχή υπήρξε σημαντικό εμπορικό κέντρο, όπου συνυπήρχαν χριστιανικές, μουσουλμανικές και εβραϊκές κοινότητες. Μετά την πυρκαγιά του 1859, η εμπορική δραστηριότητα μεταφέρθηκε αλλού, οδηγώντας στην υποβάθμιση του χώρου. Η αγορά του Αγίου Νικολάου, η πρώτη οργανωμένη δημοτική αγορά της πόλης το 1930, αποτελεί σημαντικό στοιχείο της συλλογικής μνήμης. Η πρόταση στοχεύει στην αποκατάσταση της κοινωνικότητας και της αστικής συνέχειας, δημιουργώντας έναν ανοιχτό χώρο για συνάντηση, ανταλλαγή και πρόσβαση σε τοπικά προϊόντα. Ο σχεδιασμός βασίζεται στη θεωρία του Bernard Tschumi και αξιοποιεί ελαφριές, ευέλικτες κατασκευές που αναδεικνύουν το ιστορικό αποτύπωμα της περιοχής. Στόχος είναι η επαναφορά της λαϊκής αγοράς στον πυρήνα της σύγχρονης αστικής ζωής.

Ευστρατία Κούση
Επιβλέπων: Ιωάννης Βλάχος
Πανεπιστήμιο Ιωαννίνων
Διπλωματική εργασία 2026